

28-వ గుంటూరు మండలసభ.

దాచేపల్లియందు సమావేశమగుట.

చోరగుడి వేంకటాద్రిపంతులుగారి
అధ్యక్షకోపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక నిత్యపరిమోక్షమునది)

దాచేపల్లి, మే 10:— నిన్నటినుండి సమావేశమై
గుంటూరుమండల సభాభ్యుత్థుల యువన్యాసమునండి క్రింది
భాగములు చూడెదము :

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంత్వత స్యపరిపాలనమునకు మన
ల కన్నులజేయుట, పిమ్మట స్వాతంత్ర్యము మనకొసగుట
తమ ముఖ్యోద్దేశమనియే, అట్టి యమోఘదానము నొసంగ
గలుగు భాగ్యము నమకెప్పుడు గల్గునా యని నిరీక్షించు
చున్నామనియన్న బ్రిటిషు రాజు, మంత్రులు, రాజప్రతినిధులు
రాజకీయవిద్యానిపుణులు వారి గ్రంథములయందు, ప్రపంచ
ములయందు, పర్యావాలయందు చిరకాలమునండి కలు
మారులు గలభీరవాక్యములతో వెల్లడించుచున్నాడు. అయితే
మనలనిప్పుటికి వారొకకతాబ్దులునండి పరిపాలించుచుండిరే.
మనమన్నచో వారు పశుప్రాయులై యుండు కాలమునండియు
జగజ్జీవమానమగు వాగరికతను ఆనుభవించుచుండి వార
మే. ఆరకాళము లేనందులనగాని, లేనియెడల భూమిని ఆ
కాళమున తాళము వాయించగల ప్రముఖు లీ భారతదేశముం
డుద్ధరించుచుండిరే? ఇప్పుడు ఉండి యుండిరే? ప్రభుత్వ
మువారి కనున్నల మనము మెలంగుచుంటిమే? వారి వాగ్దా
నము నెఱవేర్చి యని ప్రశ్నము కలుగుచున్నది. దానికి
న తరము లేదనియే చెప్పవలెను.

ప్రజాప్రాతినిధ్య మింతవరకు లేదు.

బ్రిటిషుపరిపాలనమున భారతదేశవాసులెల్లరి ప్రాణమా
నములకు ఆస్తికిని, స్వస్థతగలిగింది. రాకపోకలకును, ఉత్తరప్ర
త్యుత్తరములకును సౌకర్యముగలిగిందిగాని, ప్రభుత్వవిధానముం
డు ప్రజలకు బాధ్యతగలదా? ప్రజలయభిప్రాయము ననుసరిం
చి ప్రభుత్వచట్టములు చేయబడు చున్నవా? ప్రజల యిష్టము
ననుసరించి ప్రభుత్వాదాయము వెచ్చింపబడుచున్నదా? ప్ర
భుత్వమునది వాతను నడిపెడిసరంగులు. ప్రజలప్రతినిధులా?
ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజలకు బద్ధులైయుండిరా? ఇన్నిటికిని
లేదు లేదని ఒక్కటే ప్రత్యుత్తరమివ్వవచ్చును. అందులననే
కాననిచ్చాణసభయందలి ప్రజాప్రతినిధి సభ్యులందఱును
అంతియగాక ఆ సేతుకీతాచలమధ్యస్థులగు అన్నిచరముల
వారు అన్ని తెగలవారు, అన్ని ఆధిప్రాయముల వారు
ఒక్కమ్యుడి కలది కలదని ఘంటావరము జేయు
చుండగా ప్రజలయొక్క యనునయములను ప్రార్థనలను లె
క్కనేయక రాజప్రతినిధిగారి సామ్రాజ్యసభయందు తాలిటు
చట్టముల గుఱేకున తీర్మానించుట సాధ్యమైయుండెను.
సర్వజనాదరణీయులగు మహర్షి గాంధీ, లజపతిరాయ్ మొద
లగువారి స్వేచ్ఛానవరస నిర్బంధము సాధ్యమైయుండెను.
బొంబాయి క్రాంతిలు, అమృతబాబూ క్రాంతి మొదలుగా
గల క్రాంతిల నిరంకుశముగా నులభమగునా? ద్రవ్య
లోపమున కారణమున క్రితీకేసులకు గోకలేమహాశయనిర్బం
ధోచితప్రాధమికవిద్యాచట్టము విఫలమైయుండెనా? స్వదేశ
వాణిజ్యమున, పాశ్రామిక విద్యలను లాంఛమైరు, బర్మింగు
ప్రజులకు భయపడి అభివృద్ధి నొందించువిధానముల జరుపబడ
లేదన్నె. స్వపరిపాలనావిధానమునకు త్రుగు మాంపేగు
పెన్నుపోడుగల్గ సంస్కరణమును గూర్చి ఎస్. ఎస్. సంఘ
మువారు ప్రేమల సాధ్యమైయుండెను. ప్రభుత్వము ప్రజాభి
ప్రాయకానిత మయన, నిది యన్నియు దుస్సాధ్యము. రా
జ్యాంగము వా రెంతమందివారైనను, ప్రభుత్వవిధాన మెంత
దయారసపూరిత మయినను, పాలకు లెంత జ్ఞానవర్తనులై
నను, ప్రజలకు స్వతంత్రమును మూడతీరములు లేకపోవుట
వలన ఎంత మున్న నాటిల్ల నవకాళము కలదు? బ్రిటిషు సా
మ్రాజ్యంత్వతస్వరాజ్య మెంతటి యవసరమో ఇవి యన్ని
యు చెప్పక చెప్పుచున్నది.

స్వరాజ్యము లేకుండుటకు జెప్పెడి కారణములు.

పాలకుల స్వభావమునబట్టియు, పాలకుల స్థితిగతు
లనుబట్టియు స్వరాజ్యప్రాప్తి కరతలామలకముగ గన్పించు
చుండు. ఇంతవరకు నది ప్రాప్తించుటకుండు కేమి కారణ
ములు? మనకింకను తక్కులప్రాప్తి కర్తృత గలగలేదని యొక
కారణము. పక్షాంతరమందు విద్యావృద్ధులగు వారయ్య

కొందరున్నను, స్వరాజ్యప్రాప్తి గలిగి (ప్రభుత్వ క్రియంత
యు వీ సామ్రాజ్యము విద్యాగ్రంథము లేమిదో స్వరాజ్య
వాసన నెఱుంగక మాన్యవశమందుండి బహుసంఖ్యాకు
లగు పామరజనులు వీరు బాధించు రని మరియొక కారణ
ము. ఏలికలయందు భారతీయులకు భక్తివిశ్వాసములు లేవని
యు, అందులన పాశ్రామిక రాజ్య గ్రుద్దెదిమోయును కేం
మయొకకారణము. నాల్గవకారణము వా గామోదించునది
గాదు. అయినను వీటి యన్నిటికంటె ప్రబలమయినదని వా
తాత్పర్యము. అది సర్వప్రాణి సామాన్యమగు స్వలాభాపేక్ష.
వీనిని ద్వుప్రముగ విమర్శింతుము.

స్వలాభాపేక్ష.

ఈలక్షణము స్వభావంతోటికి సామాన్యమే. మన
మే మన పాలకుల స్థితియందుండి, వారే మనస్థితియందుండిన,
మన మింతకంటె పెక్కుడు వాగ్రూపకతో నుండువార మను
ట నిస్సంశయము; కాని మన స్థితియందు వారుండిన వారు
మనవలె నిద్రాపరతులై మన్నుదిన్న సామానలనుండియుండ
రు. గమ్యస్థానమును బొందువరకు నిద్రాపరతుల వదలి కష్ట
నిష్ఠులనులకొర్చి కృతకృతులగుదురు. వారి చక్రవర్తననే
నిది స్పష్టపడుచున్నది. మనకును వారి చక్రవర్తనను నిది
యాచరణీయము. మన యేలికలు అన్యదేశవాసులు. వారు
“వాణిజ్యపరతేజ్య” యను పద్యాక్రమము. ఇంతియ
గాక వారు కేవలస్వతంత్రులు గారు. వారు ప్రజల యభి
ప్రాయమునకు బద్ధులు. వారి పృజల యభిప్రాయము వారి
కనులంఘ్యము. మనకు స్వరాజ్యమిచ్చిన, మనదేశమందలి వా
ణిజ్యాభివృద్ధికిని ఇంగ్లండు మొదలుగాగల నితరదేశములకు
నీదేశముతోగల వాణిజ్యరతుల తగ్గించుటకును దగ్గుతయ
త్తును జేయును. ఇంగ్లండుదేశమన్నచో మనవలె కృషియే
ముఖ్యకృత్తిగాగలవారు కాదు. వాణిజ్యము, చేలిపనులు వారి
యాత్నాత్మకమునకు ముఖ్యకారణములు. వారి వాణిజ్యమెల్లను
మనదేశముతోనున్నది. వారు తయారుచేసిన కష్టపుల్లెలు
మనదేశమందు విక్రియించుటవలన వారు ధనితులగుచున్నా
రు. మన కష్టసముదాయమును మనమే తయారుచేసికొన
గల్గునీటి మనకల్పి వారికష్టపులను కొనకుంటిమేని, వారి
వాణిజ్యము తగ్గును. కనుక పారిశ్రామికపోతలు, వాణిజ్యప
తులు మనకు గల్గుట వారికి న్నాదయశ్యము. ఇది జేవ
రసాధ్యము. గాన భారతదేశమంతయును ఏకకు ద్యము గా
ఏకగ్రీవము గా స్వరాజ్య సురక్షిని వెల్లడించ
న గాని యార్థిక సంబంధముచేత వారి స్వలాభమును బోగొట్టు
కొనుటకు వారంగీకరింపరు.

రాజభక్తి లేదా?

రాజభక్తి భారతీయులకు నుగ్గుబాలతో నేర్పక
బడి వారికి కల్యణకరమయినదనియును దొరకనమువారు తమ
ప్రభుత్వములను నీదేశమునకు గల్గించిన సామ్రాజ్యమునకును కలు
విధానములకును పాశ్రామికవిద్యాసారమును తమ కొసంగి
జేతభక్తి జేతనే స్యతంత్రాభిలాష తమకు గల్గించి నందున
కును జాతిమతభేదములు లేక అందరిని సమానవిధముగ పరి
పాలించుచున్నందునకును వీటి యన్నిటికంటె ముఖ్యముగ
నెట్టి నీచునియొక్క గాని ఎట్టి యజ్ఞునియొక్క గాని స్వాతం
త్ర్యమును న్యాయాధికారుల సక్రమతీర్మానములకు లోను
గాక నిరంకుశముగ నిర్బంధించుట కెట్టి యజ్ఞునియొక్క గాని
కలననడ దనెడి యత్తుత్తమధర్మమును నెలకొల్పి అట్టిభా
వము తమ మనోవీధి నలంకరింపజేసిండుచును వారియందు
తమకు గల కృతజ్ఞత, రాజభక్తికి ముఖ్యకారణ మనియేను
ఇంతియగాక ఇతర కారణము లెటులున్నను కేవలస్వతంత్ర
జనాభిలాషచేత గూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో సంబంధ
మును విడక వారి సాల్యభౌమత్వము అంగీకరించికూడ ఆ
స్థితియే లోనుగా గల సోదరదేశములవలె తామును భాగ
భేయులమయి యుండుట ఆత్మాభ్యుత్థిరమనియు మన నాయ
కులందరు ఆరకాళము కలిగినప్పుడెల్ల వాగ్రూపముగను క్రియా
రూపముగను వెల్లడించుచున్నాడు. అంగ్లేయులతో సాభా
త్వమును నడలుటకు ప్రయత్నము చేయుటవలన ఇంతకంటె
పెక్కునుగుండు అనాగరికులును, క్రూరులును, దుర్మార్గులు
నగు వారిపాలనకుండు కటస్థితియను గాని భరతఖండమున
కెట్టి శ్రేయస్సును లేదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నంతరింపజేయ
వలయునని ప్రయత్నించుచున్నారని వదలి గల హరిదయా
లును గూడ మొన్న ప్రయోచించుచున్నాడు. ఇంతకంటె
ప్రబల సామ్యము అనావశ్యకము. ఇంతియే సందిగ్ధమయ
మందును ఆపత్ప్రయమందునుకూడ స్నేహము సాభాత్వ
త్వము అంతకరుణయు తెలియదగినవి. బోపాఖండము నెల్ల
నప్పటింది ఆశయాఖండమును తనయొద్భవ్యమును కొనసాగింప

నుకొంచి చిరకాలమునండి ద్రవ్యమున నేను సమహృద్ధి తన
నిరంకుశాధికారమును జేకమండెల్ల స్థాపింపనమకట్టి లేనిపోని
మిమ నొకదానిని పురస్కరించుకొని మనదొరకనమువారిలోను
వారిమిత్రులందరితోను జరగనీవ్రతువు వాతాత్మ గా యుద్ధము
ప్రారంభించినపుడు మనదొరకనమువారి రంతటి యుద్ధమునకు
సంసిద్ధులయి యుండలేరు. అప్పటి వీరి బలము నెదిరిన నోనా
టించుటకు చాలదయ్యె. మనకు నెవరయినా నేమిలే యని
భారతీయులు ఉపేక్షించి ద్రోహముద్ధిని వెల్లడించిరా?
బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును తటస్థభావులయి యుండిరా? హిం
దూదేశమండెల్ల అల్లరులు చేసి సామ్రాజ్యము నీకాకుపరచిరా?
సమయమిదియే తని వారికి వనిసాగకుండజేసిరా? అట్లుచే
యకుండుటయేగాక అంగ్లేయుల సామ్రాజ్యమునకు కుడిభుజ
మయి కొలదికి మించిన అంగసహాయమును అర్థసహాయమును
జేసియుండలేదా? ముద్దారంధమందు జర్మనులు పుంభానుపుంభ
ములుగా నెక్కుమ్యుడిగ బెల్లియముదేశమును దునుమాడి
పరామదేశము నాక్రమింప సమకట్టినప్పుడు మాటకుమాత్ర
మున మనభారతీయులు ప్రాణములకు జంకక తమసహాధ్యై
యను రణోత్సాహమును దోశ్యక్తియు వాడలేదా?

విద్యాధికులు విద్యావిహీనుల బాధింతురా?

ఈ భయమునకు ప్రస్తుతకాలయందు కారణము తెన్ని
యును గానరావు. వాక్యత జనులందరు తోడ్పడినగాని విద్యా
ధికుల ప్రయత్నములు కొనసాగ నేర వని విద్యాధికులకు వెలి
యును. విద్యాదాన మందరికి జేయవలయున నెడి ప్రయత్నము
విద్యాధికులు చేసినపుడెల్ల ప్రభుత్వమువారే ఏదని యొకకార
ణముచేత దాటంకమును గల్గించుచుండిరి. జాతి మత వైవ
మ్యముల రూపుమాపుట, ప్రజలయందు విద్యను వృద్ధి చేయుట,
హిసజాతు లని పిలువబడినవారి హైస్కూలులు బోగొట్టుటయం
దు ఇంతవరకును విద్యాధికుల ప్రయత్నములే గవబడుచు
న్నవి. విద్యావిహీనుల యభివృద్ధికై ఉద్యోగీయులు తయరకుట
తాము జేసిన పను తెన్నియు గానరావు. ప్రజలయొక్క భావన
ఆచారమును సంప్రదాయమును మనోభిప్రాయమును గుత్రెంటి
యందుకుటవలన వారిని క్రమముగ విచారింపయోగ్యత స్వదేశ
యుల కుండును గాని విదేశీయులకుండబాలురు గాన దీనిసూర్వి
విశేషముగ ముచ్చటించుట యనవశ్యకము. ఇకను

స్వపరిపాలనావిధానమునకు
మన ముప్పులము గామా?

ఇది సావకాళముగ యోచించదగినది. ఒకచేత సంక
యము నిజము అని యెంచినను కార్యక్రమము అభ్యోసము
వలన యలవడినటులు కేవల తేజస్వ్యమువలన నలవడదుగదా.
ఈ విషయమై యునేక గ్రంథములు చదివించుటకు బదులు
రెండు పర్యాయములు నీటిలోవదలి ఆసాయము గలుగకుండ
గనివెట్టి యభ్యాసము జేసిన అతిస్వల్పకాలములో నానిద్య
చేయురు. అంతియగాని, యీతనవచ్చినగాని నీటిలో దిగనీయ
మనిన నది యసంభవము. దీనినే అన్యోన్యత్రేయోగమ మని
నడిపెదకు. అటులే స్వపరిపాలనాపద్ధతయందు ప్రయోగిం
చినగాని యోగ్యత గలగదా. అప్పుడుగాని తయరందలి దోష
మును హించుకొనుట కరకాళము గలుగదు. గ్రామ్యులు తమ
ప్రతినిధుల నెన్నిక లానవచ్చుకొనుటయందు ఒకసారి పొరబడు
దురు. రెండుసారులు పొరబడుదురు. అనుభవమువలనముండసారి
క్రమమయిన మ్యాను ద్రొక్కుదురు గాన నీ సందియము
విత్తుముదా చెట్టుముదా యను కుతర్కము. వాస్తవముచేత
ప్రాతినిధ్యప్రభుత్వమునకు భారతదేశము దగియుండలేదా?
జాతిభేదములును మతవైవమ్యములును భాషభేదములునుదీనికి
అంతరాయములు గావని బ్రిటిషువారి చరిత్రయే చెప్పును
న్నది. ఇంగ్లండులో రిఫారము బిల్లు వచ్చుకప్పటికి వారింత
కన్నను కీలాభిలముగా నుండలేదా? చిరపరిచయము వలన వా
రిప్పుడు ప్రముఖత్వము నహించలేదా? అంతియగాక మనజాన
కులు అంగ్లేయభాషాపరిచితులు గానందులననేమి; వాయ
ను, జరువను నేరటంకుటమాత్రముచేతనేమి, లోకానుభవము
లేనివారు కారుగదా! చెప్పినదానిని గ్రహింపలేని స్థితియం
దుండిరిని చెప్పుట కలననడదుగదా! లోకానుభవము సంక్ర
హించి యుక్తాయుక్తతేవన గలిగియుండిరనుట విస్పష్టము.
రాజ్యాంగవిధానమందు వారిఖుద్దన ప్రవేశపెట్టియుండలేదు
గాని ప్రవేశమును గల్గించిన విద్యాగ్రంథు లనుకొ నెడివారికిన్ని
నెక్కువ తీక్షణముగ యుండలి పారసంకుల గ్రహింతురు. మఱి
యొక విద్యాలోపము ద్రవ్యలోపము
దీనికంతరాయములను కొరుదము. గత కతాబ్దులునండి
అజాతములను బడినా? లేదు. ఏల విద్యా
విధానము ప్రజలచేతయందులేదు? ఎందుకు లేదు? రాజ్యాంగ
మందు ప్రజలకు బాధ్యత లేదు గనుక అట్టి బాధ్యత గలిగిన

రాబిల్మిడి పట్టణ ప్రాసిక్యూటరు ముద్రాగమ కాశీ
మొట్టమొదటి సభించి వరకు నీచి సంపాదించుట కనేకులు
ప్రయత్నములు చేయసాగిరి. ఈ యుద్యోగ
మునకు నాకన్న ముందున్న వారు హైకోర్టు
స్వామ్యార్హులలో నొకరు ప్రాజ్ఞులు. 1915 సంవత్సరమున
నేని యుద్యోగమును కాశీ చేసిన తరువాత పోటీ లక్షకములు
జరిగినవి. తుట్టుతుండొక స్థానిక బాధిష్ఠున కాయుద్యోగ
మియ్యబడినది. పదునెనిమిది మాసములైన తదనంతరము
ఈయన హైకోర్టు ప్రవేశించి యుద్యోగమునందు ఆదాయము
అమితముగా తగ్గుచున్నందున యుద్యోగమునకు
రాజీనామా నిచ్చిరి. ఆదాయము తగ్గుటకు కారణమేమి?
నేరస్థులు లేనందువలన కేసులు కొద్దిగా రాసాగెను.
మానాస్సుదులగు మనుష్యుల కందరికిని క్రిమినలు ప్రాజ్ఞు
కోర్టునందలి పీఠము సన్ననులను అన్వయింప చేయుటకు
కారవర్గమువారు పూనుకొన సాగిరి. పోలీసులు ఈ సక్తి

బడినది. కారణము యుద్ధము నవంబరుమాసాంతమునకు ముగియబడి యున్నది. తగిన వ్యయము 89,29,00,000. కడచిన 1917-18 పువ్యము 269,62,21,000 అనగ 11,69,20,000 అధికముగ వ్యయమైనది. యుద్ధమునకు పూర్వము కంటెను 7½ రెట్లు వ్యయము పెరిగినది. గత సంవత్సరము బ్రిటీషు ద్వీపములకు రమారమి 60,00,00,000 సవరణల అప్పు పెరిగినది. వ్యయము లన్ని బాపతులందును పెరిగినవి. ఆహారపదార్థముల ధరలు పెరుగుటవలనను సైన్యమునకు 44,00,00,000 వేసిన మదింపు కంటెను 19,20,00,000 సవరణల వ్యయము పెరిగినది. యుద్ధము దాదాపు పరిసమాప్తి నొందినది. రైలు నడి ప్రాంతమునందు గల సైన్యవ్యయభారమును జర్మనులు భరించుచున్నారు. నవ్వుపూరణమునకై జర్మనులు కప్పుమును గట్టనున్నారు. రాగల సంవత్సరాదాయము పెరుగుటకు గారణములు గలవు గాని తగ్గుటకు గారణములు లేవు. ఈ యుద్ధముల పరిస్థితులందు అధిక లాభపు పన్నును మరి కొన్ని శుల్కములను తీసివేయబడు నని నమ్ముటకు సూచనలు గలవు. నాలుగుకోట్ల ప్రజలు గల బ్రిటీషు ద్వీపముల యాదాయము 88,90,20,825 సవరణలను ముప్పదికోట్ల ప్రజలు గల భరతఖండాదాయము 10,83,46,900 సవరణలనియును గ్రహించినపుడు రెండుదేశములకును సంపద్య యందు గల వ్యత్యస్తము విశేషము గాగలదు. బ్రిటీషు ద్వీపములకు గత సంవత్సరమునందు భరతఖండమునకు ఎనిమిది రెట్లదాయము గలిగినది. అయినను నాంగ్లో హైందవులు భరతఖండమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము నొసంగుట కిష్టపడుట లేదు. దీనుల మొరల నాలకించెడివారెవరు?

స్వరాజ్యము-లోకమాన్యతిలక్ ప్రసంగము
ఏప్రిలు 7-న తేదీని ఎస్సెక్సు మంత్రిమునందు తిలక్ గారు స్వరాజ్య ప్రదానావశ్యకతను గురించి యువన్యసించుచు “భారతీయుల ప్రయోజనములకును విదేశ నిరంకుశాధికారుల విదేశవర్తకుల ప్రయోజనములకును పొందు కుదురుట యసంభవము. భరతఖండమునకు సామ్రాజ్యాంతర్గతమైన స్వరాజ్య మవసరము” అని స్వీయద్భుతాభిప్రాయమును తెలిపెను. లాన్సుబరి రూఢిరోడ్డు వెడ్జిపుడుగార్లు తిలక్ గారి యాశయములకు సానుభూతిని తెలిపిరి. వెడ్జిపుడుగారు భారతీయులు సేవాపరులై వారి శక్తి సామర్థ్యములను దేశాభ్యుదయమునకై వినియోగించ వలయునని వక్కాణించెను. సభాధ్యక్షుడు ఎమ్. ఎల్. ఆబలుగారు “వేలకొలది భారతీయులు రణరంగములందు జర్మనుల కశుబలమును రూపుమాపుటకై ప్రాణముల సమర్పించిరి. కాని వారు వారి దేశము బాపబల సాహాయ్యమున పాలింపబడు చున్న దని కనుగొనిరి. రాలటుచట్టము లంత్యభారము; ఇవి అనాగరకములు. విశేష నిరంకుశాధికార భరతములు. వాక బెస్సింగు బెల్జియనుల మీదను ప్రయోగించిన శాసనములకంటెను దుర్భరములు” అని తన యభిప్రాయమును తెలిపెను.

ఎత్తిపాడుపు మాటలు
ఆంగ్లో హైందవపత్రికలు సమయాసమయములలో నిమిత్తము లేకను భారతీయులను నాసియా ఖండవాసులను నిందించుటకు బూనుకొనుచుండును. విశేషముగ దురభిమానముతో హైందవపత్రికలకు హితోపదేశమును జేయుట కుపక్రమించును. గుగాను టైముస్ పత్రిక బల్గేరియా కోరికలను విమర్శించుచు సలోనికాకు బల్గేరియాకు హక్కు

లేదని నిర్ణయించినది. ఆ సందర్భమున “రుష్యుని గోకిన తార్తారు ప్రత్యక్షమగును” అను సామెతకు జతగా “బల్గరుల చర్మాంతర్గతులై ఆసియాఖండవాసులు గలరు” అని వ్రాసి యానందించినది. యూరపు జాతుల సర్వాంగములకు శోభను గలిగించిన ఏనుకీస్తు ఆసియాఖండవాసి యని టైముస్ మరచి యుండును. మూఢులయిన యూరపీయులను మతప్రవర్తకులనుగ జేయగల భాగ్య ముని యాఖండమునకు గలిగిన దని టైముస్ పత్రిక మరువకపోయిన ఈ యాజ్ఞే పణకు గారణముండదు. ఈయహంకారమును యూరపీయులు విడిచిన గాని వారికి తారకము దుర్లభము.

మితవాదులను బెదరించుట
ఆంగ్లో హైందవపత్రికలు మితవాదులు రాలటుచట్టమున కామోదము ను తెలుపకుండిన వారును నాందోళనకర్తలుగ బరిగణింపబడుదురని బెదరించుచున్నవి.
“రాలటుచట్టమునకు సంస్కరణవిధానమునకు సంబంధముగలదు. మితవాదులు రాలటుచట్టముల నెంతవర కామోదించెదరో దానిమీద సంస్కరణ విధాన ముధారపడి యుండును.”
అని మేము మితవాదులను హెచ్చరించుచున్నాము అని మద్రాసు టైముస్ వ్రాయుచున్నది. ఇంగ్లీషుమను ష్రేట్సుమను మెయిలుపత్రిక లిట్టి బోధనే మితవాదులకు జేయుచున్నవి. శాసనసభ యందు రాలటుబిల్లుల నేకగ్రీవముగ ప్రతిఘటించిన మితవాదులు రాజ్యాంగసంస్కరణభ్రాంతిని రాలటుబిల్లుల కెంతమాత్రమును నవలంబనము నొనగుదురని నమ్ముటకు ఏలులేదు. మిత్రభేదము చేయుట కాంగ్లో హైందవ పత్రికలు పేరొందినవి. కాని ఇప్పుడు వారి తంత్రము పారదని వారు గ్రహించుట వివేకము.

భారతీయ ఆందోళనకారులు వట్టువడుట
శ్రీమంతులలో కలసి ఆందోళనము జరుపుచున్న ముగ్గురు భారతీయ ఆందోళనపరులుకూడ స్వాధీనమై వీరిపేరులు దాక్రుడు ఘోష్, అబ్దుల్ కెలిల్ నివారీనింగు.
అలెక్సాన్డరుగారు చరకతోడను కార్యమును జరపుటనే ఈ ఘోషలందఱు పట్టుకొనిరి. ఎరిగిన ప్రాదాపాయము కలగలేదు. కాని భాకబహదూర్ ఘోషాను మాసేరు భాకగారు ఆరుంపులో ఎరిగితోనో కత్తిరో పాడుకబడిరి. ఇది విచారకరమైన సంగతి. ఆయనకు అసాయకరము గాను ములు తగిలినది. ఆయన అసాయకరమై స్థితియందున్నాడు.
కీలపుఖాయగారి అభయము.
కీలపు ఖాయగారు బెలూచిస్తాన్ లో గవర్నరు జనరలు గారికి ఏజెంట్లు కలుపండిరి. అయితే ఆయనల్లాగారి చర్య వ్యక్తమైనది. ఇదివాని వాక్యమునకు వచ్చింది. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికిపుడు ప్రభుభక్తి కరాయణులై నిశ్వాసముతో ఆంతరము నడచుకొనెదరు.

పయోనిక యిట్లు చెప్పుచున్నది:— బెనారసు హిందూయూనివర్సిటీలో వైసు ఛాన్సలరు గారున్న శివస్వామి ఆశ్రయము కె. సి. ఎస్. ఐ. గారు ఆర్యోగమునండి మూలకొనిరి.
యు. ఎస్. వెండి యెగురుతి.
వాషింగ్టన్, మే 6.— వెండి ఎగురుతియొడ యుద్ధ నిబంధనల దొరతనమునకు తీసికెచ్చిరి.

రాలకు సరస్వత్యును కృష్ణాలోనున్న ఆయా తెగల నాయకులును మే 6-న తేదీని సమావేశమై అమీరు అమీనుల్లాగారి అన్యకృత్య చర్యలను ఖండించుచు ప్రభుత్వము వారికి శక్తివంచన లేక సర్వవిధముల సాయపడెద మని ప్రకటించిరి.
లాండన్ తేయానువేలము.
లాండన్, మే 6.— రిన్నెటిగోషా తేయానువేలము మరల వేలము వేయబడినది. ఇండియా దొరతనమువారి 23 వేల ప్యాకెట్ల తేయాను అమ్మకమునకు జూరబడినది. ధరలక్ష్యకర వారముకంటె ఎక్కువగ నున్నది.

నిదేశతంత్రీవార్తలు

(రైటు పి జె సి)

కియావో-చీనా
చీనావారి అసంకృప్తి
పార్సిస్, మే 6.— సంధిసభవారు కియావో-చీన గురించి తేదీన తీర్మానమును చీనావారిముందు ఆక్షేపించిరి. హ్యుంటంగులో జపాను వారికి ఎక్కువ హక్కు కల్పించిరని యు అచట జపానువారికి ఎక్కువ రాజకీయాధికారము ప్రసాదించబడెననియు చీనావారు ప్రకటించిరి. ఇది చీనావారి అధికారమునకును సామ్రాజ్యమునకును అసామర్యముగ నుండుననిరి.

చిల్లరసరకుల వర్తకము
అన్యదేశీయుల పోటీ
లాండన్, మే 6.— తూర్పుదేశీయులయందు వర్తకము జేయు చిల్లర సరకులకు వర్తకమునుగూర్చి విచారించుటకు ఒకసంఘము నేర్పరుచుటకు ఆలోచించుచున్నారని సర్ ఆక్లండు గడ్డినుగారు కామన్సులలో తెలిపిరి. ఈ మాన్యుటలయందు కలుగు అన్యదేశీయులపోటీరాలు జపాను వారిపోటీని గురించి కూడ ఈసంఘమువారు విచారించెదరు. ఈ విచారణసంఘమును పునఃసృష్టించి ఆసంఘమునకు ఎరిగిన విచారణకర్తలుగ నియమించబడునో ఇంతవరకు నిర్ణయించబడలేదు. కాని ఈవిషయమై మాంచెస్టరులో కిరీదేని జరుగు సభలో సంగతులన్నియు చర్చించబడును. పట్టు కర్తవ్యము గూర్చి కూడ విచారణసమీక్షలయందు పని ఎక్వరెన్ గోరిక దానిని కూడ సంతోషపూర్వకముగ యోచించెదమని గడ్డినుగారు నడిపిరి.

హిందూదేశపుత్థి.
లాండన్, మే 6.— పుష్కిరులు యథాప్రకారము నెమ్మదిగ లేకున్నను క్రమక్రమముగ నెమ్మదిగల్గు చున్నదని ఇటీవల ఇండియానుండి రూపరసన అధికారులు తెలియజేసిరి. మెజిస్ట్రేటుమీయా నుండి తిరిగి వచ్చుసేవలను, యుద్ధకార్యాచరణమువారి సమ్యక్తనిబడసి ఇండియాలో ఆపుతేజుబడిన సేవలను కొద్దిరోజులలోనే వారిని స్వదేశములకుంపుటకు ప్రయత్నములు జరుగును. కాని ఇచట ఆపుతేజు బడుటకు అంగీకరించిన నైనికులు కొంతమంది అనుకొన్న వాయిదాకంటె ఎక్కువగ ఆపుతేజుబడినవో తమకుతమ స్వదేశమున ఉద్యోగములు జీవనోపాధి దొరకవేమో యని భయపడుచున్నారు. కాని ఈ భయమును కనుగొని వీరు తిరిగివచ్చుట కొంచె మాలస్యమైనవారిని నిరాకరించక పనులీయకులనైన దనియు, అవ్యాయమును కలగజేయక జీవనోపాధినికలుగ జేయవలయు ననియు యుద్ధకార్యాలయమువారు ఆయా కార్యాలయముల వారిని కోరుచున్నారు.

నూలుసరకుపనివారి తగాయిదా
లాండన్, మే 6.— నిన్నటిదివసు మాంచెస్టరులో లంకామైక నూలుసరకులపనివారు తమ కార్మికులకు (పనివాండ్రు) తిల్లరధరలకంటె (స్టాక్ డౌన్, వెల) 100-కి 28 చొప్పున ఎక్కువ జీతమును ఇచ్చెదమనియు వారమునకు 48 గంటల పనిచేయవలయు ననియు తెలియజేసిరి. కాని పనివాండ్లు అంగీకరించలేదు. ఈ విషయమై యోచించుటకు తనివాండ్లు నాడుప్రత్యేకముగ ఒకసభను గావించెదరు.

ఇంగ్లాండులోనున్న భారతీయవిద్యార్థులు.
లాండన్, మే 6.— హిందూదేశీయుల దర్బారు ఆస్తి కనుక జూరుటకు రాజకరపక్షము విచ్చేసిరి. అప్పుడు ఈ ఉత్సవమునకై వరుసలైన సామ్యులో 280 పానులు మిగిలించెను. ఈనిల్లుయున్న సామ్యు హిందూదేశ సామ్యుల్లో ఆహ్వాన సంఘమువారి స్వాగతములో నుంచబడినది. ఈ సామ్యును మొన్న మొన్ననే సామ్యుల్లో ఇన్వేషుమర్చిన విశేష వినియోగించవచ్చునని తెలియజేయుచువారికి ఈ సామ్యుకు పరుస్పందిరి. కాన ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండులో విద్య నేర్పించుచున్న భారతీయ విద్యార్థులెవరైన అధికవిద్యుత్తలోపయినవో వారికి తాత్కాలికముగ ఋణ మొసంగు నని సామ్యుల్లోన కంపబడిన 280 పానులను అందజేసెను.

అమీరుగారి విధానము

అఫ్ గను స్థానములోని కర్తవ్యమును నిర్వహించుచున్నది. ఈ దిగువ యంత్రములు ప్రజలకు చాల విజ్ఞానమును కలుగజేయును ప్రచురించబడినది:-

అమీరు అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారి ప్రభుత్వము అమీరు హుస్సేన్ ఖాన్ గారు 1872 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారిని జననమొంది. 1901 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారిని జననమొంది. 18 వత్సరములు చాలావరకు జీవించినా 1919 సం॥ నామ ఫిబ్రవరి 20 తేది గురువారమున బలవంతమున పట్టణమునకు సమీపమున దాగుచున్నట్లు వందలదేని. చనిపోయిన అమీరు గారికి ఆరుగురు పుత్రులు గలరు. మొదటి కుమారుడు ఇనాయత్ ఖాన్ 1919 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 20 తేది, హుస్సేన్ ఖాన్ 1890 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 27-వ తేది, అమీరు ఖాన్ 1895 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 28-వ తేది, అమీరు ఖాన్ 1892 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 28-వ తేది, అమీరు ఖాన్ 1905 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 18-వ తేది జననమొంది. వారి సోదరులు నాజర్ ఖాన్ గారు 1875 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 7 తేది, అమీరు ఖాన్ గారు 1885 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 12-వ తేది, హుస్సేన్ ఖాన్ గారు 1889 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 16-వ తేది గులాము అలీ ఖాన్ 1890 సం॥ నామ అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ 18-వ తేది జననమొంది. హిందూజాత ప్రభుత్వము వారు అమీరుకు 18,50,000 రూపాయలు కప్పుము కట్టుచున్నారు. అఫ్ గను స్థానములో 65 లక్షల జనసంఖ్య కలదు. 98000 వైద్యము గలదు. 18000 వేల అశ్వశక్తియును, 396 ఫిరంగులు కూడ ఈ వైద్యమున కలదు. అమీరుగారి చేతికింద నన్న అరుద్రాక్షులు వైద్య, అశ్వశక్తియును సహాయముచేయుటచే, వైద్యులను పోషించుచు. హుస్సేన్ ఖాన్ చంపబడిన తరువాత హిందూజాత నాజర్ ఖాన్, ప్రభుత్వాధికారులు తన హక్కును చేసికొని ప్రధాన వైద్యాధ్యక్షునియొక్కయు, ఇనాయత్ ఖాన్ యొక్కయు, జలబాధకర్త నన్న రాష్ట్రవైద్యునియొక్కయు అనుమతిచేత తాను అమీరు కాబడినట్లు ప్రకటించెను. చనిపోయిన అమీరు యొక్క మూడవ కుమారుడు అమీరు ఖాన్ నాజర్ ఖాన్ అమీరుని ప్రకటించెను. నాజర్ ఖాన్ నింహసమును జరిగిపోయిన నీటిని, వైద్య, వైద్యులను పోషించుటచే, స్వీయభావముతో నుండునయ్య, అతని రాజ్యపాలన మంగీకరింతు ననియు ప్రమాణము చేసెను. చనిపోయిన అమీరు కుమారులు, ఇనాయత్ ఖాన్, హుస్సేన్ ఖాన్ గారు చిరకాలము అందు ఉంచబడిరి. ఏప్రిలు 18 వ తేది కాబూలు నగరమున బహిరంగముగా దర్బారు గావించి, తనరెండ్రు, అమీరు అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ ను నాజర్ ఖాన్ చంపించినందులకు దీనికి అజ్ఞాంతులైనానని విధించెను. స్వయముగా తనరెండ్రు చంపిన కర్తవ్యము అతనికి ఉండదు విధించబడినది. అమీరు ఖాన్ చర్యలు అఫ్ గను స్థానములో శ్రమముగా జరుగించబడినది. అమీరు ఖాన్ ఈ హక్కును విధించిన ప్రజలు చెప్పినట్లుగా. దేశములో విరోధము వ్యాపించినట్లుగా. అమీరును చంపినవానియందు తగిన దండనకు ప్రజలు ఉద్యమము చేయండి. అమీరు ఖాన్ గారికి చాల అభిమానులుగా నుండినారు. వాస్తవముగా హక్కుగావించినవారలకు తక్షణ విధింపబడలేదని, ప్రజలు స్వేచ్ఛగా చెప్పినట్లుగా.

హిందూజాతతో యుద్ధము ప్రారంభించి, ప్రజలదృష్టిని, దేశములో నన్న గందరగోళమునుండి తప్పించుటకు అమీరు ఖాన్ శక్తియును కలిగినాడు.

హిందూజాత సరిహద్దు స్థలములలో బుధవారము సాయంత్రమునకు వివిధమైన పోరాటమును జరిగినట్లుగా నిజము చేరలేదని "తరుణి" పత్రిక తెలుపుచున్నది. హిందూజాతములో విశేష భయము కల్గి వెంట్రుకులు విరుగునను ఉద్దేశముచేత అఫ్ గనులలో ప్రభుత్వము విశేష దృష్టి ముగా నున్నది. కాని, అమీరు ఖాన్ కు విరోధపక్షమువారు గూడ నుండుటచేత, వీరి పక్షమునడిగిన, ఆయుధములలో భయము బయలుపడవచ్చును. శత్రుత్వముధికముగాకుండ స్వాతంత్ర్యముగా చేయదగినంత హిందూజాత ప్రభుత్వము వారు చేసిరి. తన రెండ్రు చంపినవారిని విధించినట్లును బట్టి చూడగా అమీరు ఖాన్ చాల అభిమానులు చేయవచ్చునని తోచుచున్నది.

అమీరు ఖాన్ స్వాతంత్ర్యమును నిర్వహించుచున్నాడు. అమీరు ఖాన్ విజయము. నవీనములలో అఫ్ గను వైద్యమును అనుభవించుచు. గత మూడు, నాలుగవత్సరములనుండి యు హిందూజాత సరిహద్దు స్థలములలో మోటారువ్యాధి విజయములందు విశేషమైన అభివృద్ధి గాంచితిమి. సరిహద్దు ప్రాంతములలో విశేష మగు కనీస సర్వీస విమానములు కూడ చాల గలవు. మోటారు బండలక వైద్యము అభివృద్ధిచేతగా ఒక్క స్థలమునుండి, మరియొక స్థలమునకు పోవుటకు అవకాశములు పోయినవి. వైద్యములలో చాగిరిని శత్రు వైద్యముల తరఫునకు విమానములు చాల అమూల్యమైనవి. చిన్న వైద్య కేంద్రములలో శత్రు వైద్యములు చాగిరిని విమానముచే కనుగొనవచ్చును. వీరు, విమానమునుండి భాయిలు చేయువారల దుడుకుటచేయించుదురు. మా వైద్యములకు వాయు, వాతా నిర్మాణము గూడ చాల సహాయకరము. యూరపుఖండములో ఇంకను విడుదలచేయని 20 లక్షల వైద్యము ముగించును. ఆనందమయిందల వైద్యాధికారులు వారలను తప్పించవచ్చును. కలసరాజ్యముల వైద్యములు తమ దేశములకు హిందూజాతముగూడ వేడబడుచున్నవి. ఆనందమయిందల ఆ వైద్యమునుగూడ ఉపయోగించవచ్చును. కాన వైద్యములో తుపాక్షిని చూడవచ్చును.

అఫ్ గను స్థానముండి పాశ్చాత్యులందరూనూ జడలిరి. మిగిలిన మ్యాకులగిడిగారు కూడ లాండికొట్టు కచ్చిరి.

పిషావరులో వైద్యక శాస్త్రము నిన్నటి దినము పిషావరు నగరమున వైద్యక శాస్త్రము ప్రకటించబడినట్లు బొరకమువారు తెలియజేసిరి.

శాంతికి భంగకరముగు పత్రములు కొంతకాలమునుండి పిషావరులో నన్న అఫ్ గను పోస్టు మార్కులకు ఉద్యోగిని పన్నులను అభివృద్ధిచేయు గాంతికి భంగకరముగు పత్రములను పంపి వెంట్రుకు వచ్చురు. భయంకరముగు ఆంధ్రోకము ఆలవాలమై యున్నామనన్నాడు. ఏ విధమున గూడ ఇతర రాజ్యాంగమునకు సంబంధించిన రాయబారి కాదు. అఫ్ గను కలసరాజ్యము ఈయన అధికారి. అఫ్ గను స్థాన సౌకర్యము నిమిత్తము పిషావరులో వారి కధికారులు నిచ్చితిమి. కొన్ని రోజులకే తాము ఈ పోస్టు మార్కుల ఉద్యోగమును చాలించుకొని నగరములోనికిపోయి ఆచట పిషావరులో నన్న అఫ్ గను యుద్ధగోడులలో కలిసికొనిరి. వీరు సాయములైన అఫ్ గను వంశము. వీరితో కలిసి బ్రిటిషువారిపై బహిరంగముగ పోరాటము జరుగించెను. చుట్టూన్నా ము పట్టణమును ఎరరికిని తెలియకుండగ బ్రిటిషువారు ముట్టడించిరి. అఫ్ గను పోస్టు మార్కులను అతని సిబ్బందియు బ్రిటిషువారి స్వాధీనమైరి.

బ్రిటిషు వైద్యములు కేంద్రీకృతము చేయబడుట, బ్రిటిషు విమానముల పై తుపాకులు పేల్చుట.

మీమా మే 8:- హిందూజాత ప్రభుత్వమువారు దిగువ యంత్రము ప్రకటించుచున్నారు:- జలబాధకర్తను దక్కాకును మధ్యనున్న నిజగ్రామమున అఫ్ గను వైద్యులను, కొండకాకుల కళానుల సముహములు కేంద్రీకృతముచేయబడినవి. కొత్త పట్టణమునన్న స్వయము యుద్ధమున కిష్టమగుటలేదు. కానీ యువకు లొక వేళ భిన్నాభిప్రాయములు పొందవచ్చును. వజీరు ఖాన్ గారు చామానై నులోను గాంతి కల్గించుచుండెను. కురామునకు వైద్యములు వచ్చుటచేత వైద్య మధికమయ్యెను. లండన్ లోటాలు ప్రాంతములలోనున్న బారు, సహారు, బాగునగరములను విమానములతో రక్షించుచుండగా వారు మునిమానముల పై తుపాకులు కాల్చిరి. యుద్ధరంగములో నుండు వైద్యమును చేర్చుటకు అజ్ఞ లొనగబడెను. ప్లానెట్ కారులు సరిహద్దు స్థలములో కేంద్రీకృతము చేయు వైద్యము అభివృద్ధిచెందుచున్నది.

యుద్ధవిలేఖకులు. వాయువు మూలమున సరిహద్దు స్థలములకు పోవుచున్న వైద్యములో కొలదిమంది యుద్ధవిలేఖకులు వేడబడుటకు అనుభవించుచుండెను.

వంతయైన సూచన లాహోరు మే 7:- అఫ్ గను స్థానము హిందూజాత సరిహద్దు స్థలములలోని తుపాక్షుల విజయము నీటిని, మిలిటరీ గజెట్టు పత్రిక ఇట్లు ప్రాయమున్నది. కొత్త అమీరుపై ప్రతి

భూతము తీసికొనుటకు ప్రజలు కొందరు ప్రయత్నించుట, వీరి తీవ్రమైన విజయముగాదు. ఈయనకు సంబంధము లేక తీసికొనిన ఏ కామాలీ వారి కైనను ప్రయత్నించుట ఇతరులకు కష్టమిచ్చుచుండుటచేతను ఈతడు పిర్ మానులు ప్రయత్నించుట నవీనముగా యెచ్చుటచేత, ఈయనకునుండి తొలగించుటకు సరిహద్దు స్థలములలో కల్లోలముల బయలుపడర దీనిముట్టు అమీరు ఖాన్ ప్రయత్నించవచ్చునను చూచన చాల అశ్వశక్తియుగా నున్నది. ఈపరిస్థితులను ఆలోచించగా సర్ జార్జి యూనెస్కో యుగారు ప్రస్తుతము తమ స్థలమును విడుదలచేసి విలుగాన రాదు. తంజావూరులో జరిగిన గందరగోళములు కూడ మనకు మంచిదే అయ్యెను. ఈ గందరగోళములను ఇరవీనున్న బ్రిటిషు వైద్యములు ఆంగ్ల దేశమునకు వేడలక హిందూజాతము ననే యున్నవి. ఇట్టి గందరగోళములు తంజావూరు రాష్ట్రమున జరుగనియెడల బ్రిటిషు వైద్యములు ఆంగ్ల దేశమునకు పోయెడివి.

ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యరన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం॥ స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్సు, బొంబాయి మానేజరు:- ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్.

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా మూలధనమున్నది.

రూ॥ 13,34,03,783 లు చెల్లించవలసిన భీమాలు

రూ॥ 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపురాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా యంతరము చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలురుగ నుండవలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:- F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras

సత్యాగ్రహ స్వదేశి ధోవతులు

హిందూజాతమునందు తయారైన నూలుతో మనదేశపు చేతిమగ్గుములవలన నేయబడినవి.

ఇరుకంచి లేక గుండంచు 60-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-కి 1-0-0.

ఇరుకంచి లేక గుండంచు 40-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పుగలది గజము 1-కి 0-14-0.

సాధారణమైన తువాళ్లు, ట్యిల్ డి 1-కి 0-10-0 అంతకుపైన వెలగలిగినవి కూడ యున్నవి.

నూలు చేతిరుమాళ్లు 60-వ నెంబరు 1-కి 0-4-0.

స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్స్ కంపెనీ, 962 లిమిటెడ్, కంజీవరం.

నలభు కను వ్యాఖ్యానములను చేయసాగిరి. ఈవార మృగ యులగు ఈమహాకవియను అనుమానాస్పదము సేవలో చేరుటయో, లేక కారాగృహమునకు వెళ్లి రాళ్లను వగుల గొట్టుటయో చూడకొనవచ్చునీ నేరస్థులతో చెప్పసాగిరి. నేరస్థులు సేవలో చేరుటకే నిచ్చుగించిరి. అందువలన నేరములు తగ్గసాగినవి. రెండు విధముల జేకమునకు సేవ చేయుటకు వీరికి అనుకూలములు గలిగినవి. కారాగృహములలో నున్నవారు సేవలో చేరిన ఖయిదీనుండి విముక్తులచేయదు మని ప్రకటించి పడినది. దీనివలన గొప్ప సేవను నిర్వహించుటకు చాల అవకాశము గలిగినది. విశేషములలో వారందరను సేవకే సారే తమ ప్రాణములను సర్పించుటకు వీలులేదు గదా! వారందరను గృహములకు మరలు చుండగానే కాలట్టు సంఘమువారు మూచించిన “పంజాబు నందు సేవలో నుండి వచ్చినవారినే బంధురు. వారిలో అసంతృప్తి కలగక చేయుట అతి సులభము” అను విషయమునకు వ్యతిరేకముగా పంజాబు కాసన సభలో వెల్లొన చట్టము ప్రవేశపెట్ట బడినది. చర్చా సమయమున చట్టమును ప్రవేశపెట్టిన క్రైయిటుగారు “క్రైస్తవము పంజాబునందు కాంతిగలదు. నేరములనుండి పంజాబు విముక్తి యైనది. యుద్ధము ముగిసి లక్షల కొలది యుత్సాహ పూరితులు తమ మాతృదేశమునకు వచ్చిన తదనంతరము సుయతము యీ పరిస్థితులు యథాప్రకారముగా నుండగలవని గౌరవసభ్యులైనను ప్రకటించ గలరా? ఒక సంవత్సరము రెండు సంవత్సరములలోపుగ ఆయుధపాణి అడ్డపడిగాని, కళువారణముగాని, దొంగతనముగాని సంభవించుట కష్టపాత్యముగాదు” అని పలికియుండిరి.

రెండవెంటు గవర్నరుగారు సురక్షితరక్షణ, కాంతింతులతో నున్న జేకమును తన తరువారే వచ్చు రాష్ట్రములకు ని యాధీనము చేయు వాకే యో రాకవలెనని దర్శనమందు జరిగిన ఓడ్యోలుపు మహోత్సవ గందర్భమున సేవలోనుండి తిరుగ వచ్చినవారి తలన జేకమున నేరములు జరుగుచున్నదని మూచించబడిన విషయము నాయన తీవ్రముగా ఖండించుచు “దైర్ఘ్యంతులగు మనస్సులపట్ల ఈ అపవాదమును జేయుట మంచిదిగాదు. మాతృదేశముకొరకు సార్వభౌముని పతాకము క్రింద పోరాడి వారు గ్రహీతరక్షణలై తమ గృహములకు వారు వచ్చెదరు” అని నడిచి యున్నారు. ౩౦ మైళ్లు ఓడ యడగారు తిరుతపురి తన యిష్టము వచ్చినపుడు చారలను మార్చుకొనవని తలంచుచున్నారు. ఈ “దైర్ఘ్యంతు” లగు మనస్సులను గురించి నాకుగల అటు సంవత్సరముల అనుభవములపట్టి చూచిన యెడల వీరి సమీపమున నివసించు ప్రజలపట్ల నే నెంతయు కని కరము చూడవలసి వచ్చుచున్నది. నిజానిజములను దాచి పెట్టుటకు అంతమందిగాదు. సర్కారువారు వారి వట్ల చూపుచున్నట్లుగా వారి ప్రారే తనమును పోల్చుచు చేయుటకు సావకాశములు కలగ చేయగలదు. క్రైయిటుగారు మూచించిన నేరములను రూపుమాపుటకు వయ్యించిన యెడల యెంతయో బాగుండెడిది గదా?

పంజాబు ధనసంపత్తినిగురించి కొంత ఆలోచించెదము. పంజాబు వీరిదేశమునకు పుట్టిల్లు. ప్రజలందఱు కష్టపాతముచేసికొని జీవించుచున్నదే. కొద్దియంది భాగ్యంతులగు భూస్వాములన్నను భూమిని సాగుచేసికొను ప్రతిరంజును జమీందారుని వీలుచూచుచుండు. తజ్జకదీక్షావలగు రాష్ట్ర పాలకుని నిర్బంధములన బహుమతుల వ్వారా నైతేనేమి, కిల్లతుల మూలకముగా నైతేనేమి యుద్ధములములు, కానములకుగాను ఇతరభాగ్యవంతులగు రాష్ట్రములలో పంజాబు సయితము పోటీ సమాన స్థానమున నిలువ వలసివచ్చినది. పంజాబుప్రజలు రాజధానిని చూడ నున్నది. నైకము పొల్లిపోయినది. ప్రకృత స్థితిగతులేమి? విరాళములు అధిక సంఖ్యాకముగా వసూలైనను ఇరవీయ నిర్బంధముల వలననే పోనైనవి చెప్పవచ్చును. ఇవియు పెద్ద అధికారి మొదలు చిన్న అధికారివరకు అనధికారులతో కలసి మెలసి పనిచేసినందువలననే సమకూరినవి. ఒక కైలుదారుడు రూ 50 లు విరాళము చేయును. సర్కారువారికి డబ్బు కావలసివచ్చినది తనక్రింద ప్రజలతో నచ్చచెప్పి వారినండి వసూలు డబ్బుతో తనవిరాళమును చెల్లించును. దీనివలన అసంతృప్తి వ్యాపించ సాగినది.

ఒక తనాళిదారు సభను సమాజేక పరచును. దానికి తానే అధ్యక్షత వహించును. తరువాత సభ యుత్సాహపూరితముగా నాలుగు గంటలకాలము జరిగిన దని వై అధికారులకు తెలియజేయును. కాని సభావిషయమున నిజమైనసంగతులి:

“సర్కారువారికి క్రైస్తవము కావలసివచ్చినది. నేను రూ 50 లు విరాళముగా నిచ్చుచున్నాను. (ఈ విరాళము మాత్రము నిజమైనదే). మిరంజరు ఎంత ఇత్తుకో తెలియజేయుదు. సర్కారువారికి క్రైస్తవము అవసరముగా కావలసి యున్నది. కావున మిరంజరు నైకమును తప్పక ఈయవలయును.” అని చెప్పెను. సభకువచ్చినవారందరును ఒకచెట్టుక్రింద నాలుగు గంటల కాలము కూర్చుని తరువాత ఆయనదగ్గరకు వచ్చి తాము రూ 50 లు ఇత్తుమని చెప్పెదరు. వెంటనే తనాళిదారు తన అనుభవములను చెప్పెను. తాను రూ 20 లు విరాళముగా నీ యి బోవుచుండగా దీప్తత్యేకమివనరు “తనాళిదారు! నీకు వందరూపాయలీ యీకక్రికలదు” అని చెప్పెను. ఆయననుండి తప్పించుకొని వెళ్లుటకుగాను రూ 50 లు ఇచ్చితినిని ప్రజలతో చెప్పెను. వారికి సలహానిచ్చి, భయపెట్టి వందరూపాయలు బలవంతపెట్టి విరాళము చేయించును. ప్రజలు తనాళిదారుని, గవర్నమెంటును తిట్టుచు తమగృహమునకు వెళ్లుదురు.

ఈమధ్య యొక్క మండల ప్రధానకార్యాలయమునకు వెళ్లి పాద్ము గుమస్తాదగ్గర కూర్చుంటిని. అప్పుడాయన యొద్దకు జీతపులిట్లు చేవ్రాలు కొరకును, కొన్నిపేర్లు అంకెలగు కాగితము తేవడెను. ఆయన ఆకాగితములలోని విషయములను పెద్దగా చదువుచుండెను. ఆయన చదువుచున్న విషయమేమని నేనడిగితిని. కార్యాలయమునందలి ప్రతివారును రూపాయికి అర్థకాంతుకు చెల్లించవలసిన కాగితాల ఆకాగితమున నున్నదని యు, అందలి మొత్తమును యువ్యోగుల జీతమునుండి రాబడుట కావలసి యుండుననియు నాతో ఆయనగారుచెప్పిరి. ఈవిధముగా చూడునెలలపట్టి జరుగుచుండెను. రాజధానికొరకువచ్చి నూడువారు, జవానలు, కొద్దిజీతమును తెచ్చుకొను గుమస్తా ఎంత ప్రతిభలమును బొందుచున్నాడు! యుద్ధములములకు చుదాలు వసూలుచేయుటకుగాను ప్రజలకెంతయు తొందరలు నిర్బంధములు పెట్టబడినవి. సాదరు పోస్టాఫీసుఆకరణము నందు కొంతయంది గ్రామవాసులు కూర్చునియుండుట చూచి నానియుక పెద్దమనుష్యుడు నాతో చెప్పెను. ఆ మనస్సుల విషయమున సంగతి సంవత్సరములను విచారించగా ముందటి దినమున తామిచ్చిన యుద్ధములమునకు కడ్డీ పుచ్చుకొనుట కచ్చటికి వచ్చితిమనియు, అధికారులు వారిని గుర్తించగల మరొకనిని వెంటగొని తేవలయునని చెప్పించిన నాటిదినమున లంబాదారు నోకనిని వెంటగొని వచ్చినామని ఆయనతోచెప్పిరి. వీరికి సామ్యముబడినదని నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును. కొంతమంది ఋణవశ్రములను కొనుటకు అద్భుతమున దగ్గర నైకముండి యుండెదమను లేకపోయిన సామాకారుని యొద్ద నుండి బడులు పుచ్చుకొనవలసి యుండును. తరువాత రెండు దినములు కష్టపడి వారిని వీరిని ప్రార్థించి నిర్బంధములనుండి విముక్తులు కావలసి వచ్చును. అట్టి పీరు తమ గృహములకు సంతోషము తృప్తితో వెళ్ళగలరా? విరాళము చేయ మొదలు పెట్టినయెడల యుద్ధములములు, దానములు పంజాబు నందలి గ్రామవాసులలో ఎంతవరకు అసంతృప్తి కలగజేయుటకు కారణ భూతులై యున్నవో బాగుగా తెలియ గలదు. నైస్సాయిగారు ఈ యుద్ధములములను వెంటనే ప్రజలకు వీర్చి చేయ వలసినదని యుక్తవులను పాలించిన యెడల నేకమున అకాలిని రూపు మాపుటకు కారణ భూతులుకా గలరు. తలకష్టముల వదులున్న ప్రజలను సామాకారుల బాధనండి విముక్తుల చేయగలరు.

విద్యారంతుల విషయమున మైకలు ఓడ్యోలురుగా అవకాశము చిక్కినవృద్ధులను విమర్శించుచుండురు. కాసన సభవారికి వీడ్కోలుపు యువశ్యావము నిచ్చుచు ఆయన “యుద్ధకాలమున క్రైస్తవులతో రాజధాని యుద్ధముచేయుచుండగా, మూలమార్పిని యున్న ఆండోళా కారులలో నొక తరగతి వారు ప్రభుత్వము వారిని వారితో దారులను విమర్శించుటకు యుత్సాహముతో ముందుకు వచ్చుచున్నారు” అని నూచించియున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు సంగతి గుండ్రములను బాగుగా గ్రహించిన యెడల పంజాబునందలి విద్యారంతులు సందిగ్ధకాలమున క్రభుత్వమువారికి సర్వసహాయమును చేసి ఆసహాయమునే ఇప్పుడును చేయుటకేమియు తొడోకక యున్నారని యాపు కాగలదు. దీనివలన అధికారి క్రైస్తవ పరిస్థితులను విచాలమృదయముతో కనుగొనకాలదని మాత్రము చెప్పవలసి నందులకు చింతించుచున్నాను. పంజాబునందు విప్లవోద్యమమునకు అందరును చింతించవలసినదే. విప్లవమంతరించిన దనియే చెప్ప

వచ్చును. ఇక నైనను క్రభుత్వమువారు జేకమునందుగల అనంతృప్తిని నివారణ చేయుటకు అధికారుల మాటల సరకు గొనక పనిచేసిన యెంతయు లాభముండ గలదని నానిశ్చితాశి ప్రాయము.

స్థానిక వార్తలు

బహిరంగ సభ:—ప్రాసెసురు పి. లక్ష్మీనరణు నాయకుగారి అగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద వర్మవాక్యములలోని హైకోర్టువద్ద నలుగురు మిషన్ పాఠశాలలో ఈకోశా సాయంత్రం 6 గంటలకు ఒక బహిరంగసభ జరుగును. అందు జేసేంద్రవాత్ విశ్రామరు ఉపన్యసించెదరు.

బహుమతి:—గలింజిన జేకములో భావతీయులలో గొప్పవా డెడలు అందుకు కారణమేమి అను ప్రశ్నమును చక్కగా పరిశోధించి నందులకు యెవ్వరిమాన్సు తిటరీ పంజాబులో ఈ నెలలో జరగినవృత్తు ఒక వెండి బాడను మదరాసు బార్డిటెన్లో నున్న రామస్వామి వీధియందలి 61 వ గృహములో నున్న కె. వెంకటరామన్నగారికి యియ్యబడినది.

మైలపూరు సంగీతసభ:—ఆనందీ నెగ్గెటరీ గారగు జి. ఇ. సంపత్తుచెట్టిగారు యిట్లు ప్రాసె నారు:—ఈనెల 14 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5 గంటలకు మైలపూరు లోని గోపాలనాయకరుగారి వాని యసంఘపు హాలులో సంగీతసభ బయటబడును. అందు క్రియారు విద్యార్థినియగు పార్వతి కుట్టిగారు సంగీతము పాడుదురు.

మదరాసు కార్పొరేషను:—మదరాసు కార్పొరేషనువారు ఈనెల 14 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రం 5-15 గంటలకు సభచేయుదురు. అందు ఎల్లెక్కెక్క సప్లయవిషయమై వీక్షణములకు, గాలి విసుగు ఎల్లెక్కెక్క విసనక ప్రలయొక్క క్రరలనెక్కించు విషయములనుగూర్చి మాట్లాడుదురు.

పనివారల సభ:—ఈ నెల 11 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ట్రివిలికేషన్ వీధివద్ద ప్రింటరు పని సంఘమువారు జి. వాసంత్యోత్తమ, రావుగారి అగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద ఒక సభను గావించెదరు. అందు పని సంఘములయొక్క లాభములను గురించి చాలమంది ఉపన్యసించెదరు.

నిమ్మబాత్తువర్గ సంగఘము మదరాసు:—ఈ నెల 11-వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 9 గంటలకు బాగ్డోనేలోనున్న వరశయిచెట్టివద్ద నిమ్మబాత్తు ఉద్ధరణ సంఘమువారు సభ జరుపుదురు. అందు స్వామి బ్రహ్మ సంపాదగారు పి. రంగనాథమొదలియారుగారు ప్రవచనములో ఎట్లు కృద్ధిపాండవలసినది? అనుదానినిగురించి ఉపన్యసించెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు:—1919 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 28-వ తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము 4-గంటల కాంధ్రసాహిత్య పరిషత్తువారి సభలో జరిగిన కార్యవివరము:—1 పరిషత్వర్షమువార్షికసభ నెల్లూరివారు చేసిన నెల్లూరులో జరుగునటులు యాచార్య నమును బరిమత్తువారిని ర్యావక సభ వారంగీకరించుచున్నారు. ఆసభ జూలై 7-8 తేదీల (శనివారము, ఆదివారము) లో జరుగవలయునని తీర్మానించుచు నాచార్య సభివారి యభిప్రాయ ప్రకారము బ్రహ్మారీ వేదము వేంకట రాయకాశ్రిగా రాసభ కధ్యక్షులుగా నుండుట కామూరించుచున్నారు. II. (a) ఈ వెంకట సుదాసానిపంబడిన వారు కాలధర్మము నొందుటచే వారిపేరులను సభ్యులపట్టిక నుండి తొలగించవలయును. వారియలసిన క్రభ్యమునుకొని చేతులయెను. గణపరపు వేంకటకవి రచియించిన సర్వ లక్షణకోశమడి యనగ్రంథమును బరిమత్తువారు ప్రకటించు బూనికొనవలయునని గునుపాటి యోవాది రెడ్డిగారు పాడించినందున నావిషయమయి 1. జయంతి రాయయ్య పంతులు గారు, 2. కొమఱ్ఱాజు వేంకటలక్ష్మణరావు గారు, 3. దండి గుంట నూర్వవారాయణ కాశ్రిగారు, 4. చెడలవాడ నుండరరామకాశ్రిగారు, 5. గునుపాటి యోవాది రెడ్డిగారు, దను వారై డుగురును సంఘముగా చేర్చడి చదివె యాటునూ సములలోపల దమ యభిప్రాయము నెఱిగించవలయునని తీర్మానము చేయబడియెను.

ఆంధ్ర పత్రిక

1919-వ సం॥ మే నెల 10-వ తేది

శనివారము.

గుంటూరు మండల సభ.

గృహభ్యుదయమునకు వినియోగము స్వరాజ్యప్రాప్తి...

దాచేవల్లియందు నిన్నను గూడిన 20-వ గుంటూరు మండల సభాధ్యక్షులు చోరగుడి వేంకటాద్రి పంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాస సారాంశమును వైవాక్యములు తెలుపుచున్నవి.

“ఇపు దాఖిల్లబడుచున్న వదలి ఆ తాత్కాలిక భోగప్రద మార్గమును వదిలి ఏకదవిని బొందుటలన ఈ లోపములన్నియు నశించి గుణము లన్నియు కరతలామలకము లగునో ఆ స్వపరిపాలనమును గోరుట బాధ్యత మహాసభాద్యక్షులుగ బరిఘటించినది.

అని వేంకటాద్రి పంతులు గారు తెలిపియుండిరి. బ్రిటీషు వరిపాలనమువలనను దేశమునందు స్వస్థత గలిగినను ప్రభుత్వవిధానమునందు ప్రజలకు బాధ్యత లేకపోవుటవలన వరిపాలనము జడమయ్యునుగాను దారుతుల్యముగను నున్నదని హిందూదేశమంతటి మాంటేగుగారు తెలిపియుండిరి.

ఈ విషయమును విమర్శించుచు సభాధ్యక్షుడు డిల్లీయందు ఆఖరి భారతీయసభయును మహమ్మదీయసభయును నిర్ణయించిన స్వపరిపాలనాత్మికాసమునే యామోదించుట యుక్తమని సంబోధించెను.

అని మనము స్వపరిపాలనమునకు తగమని మన ప్రతిపక్షులు వాదించుచున్నారు. ఆ ప్రతిపక్షులందు పౌరసేవ్రాద్యోగులు ఆంగ్లోప్రైవేటు వులు నాయరు జమీందారులు ప్రజాముఖ్యులు.

ప్రతిపక్షుల యాక్షేపణలు సహేతుకములుగానని సభాధ్యక్షులు తెలిపియుండిరి. ప్రజల మాధ్యము రాజకీయ శిక్షణ భావము నాంగ్లేయుల స్వలాభాపేక్ష స్వపరిపాలనమునకు ప్రబలమైన యాటంకములు. ప్రాచీన సభ్యత గల భారతీయులు స్వపరిపాలనసంస్థాపనలకు సులభముగ నిలవాటుపడగల రని దేశచరిత్ర మనంతముఖముల చాటుచున్నది.

విరోధామహాసంగ్రామము లోకమునందు భావవర్ధనమును జేసినది. ధర్మాధర్మ సంరంభమునందు ధర్మమునకు విజయము గలుగునని ప్రకటించినది. ప్రజాస్వామ్యత్వమే వరిపాలనాసాధనిర్యాణమునకు సాధన మని స్థాపించినది.

లోకోద్ధరణమునకు గారణములైన సాధనములు భరతవర్షమున కేల యన్వయించువనూ దురూహ్యముగ నున్నది. భారతీయుల స్వరాజ్యాదర్శమును బ్రిటీషుప్రజలకు వ్యక్తముచేయుటకై యాంధ్రరాయబారులను బ్రిటీషు ద్వీపములకు బంపుట యవసర మని సభాధ్యక్షులు తెలిపియుండిరి.

సభాధ్యక్షుని యువదేశానుసారముగ సభయందు రాయబారులను బంపుట కేర్పాటులు చేయబడినవని నమ్ముచున్నాము. ఆంధ్రోద్ద్యమమునకు కేంద్రస్థానమైన గుంటూరు మండలమునందీ వని జరుగుట యత్యంతావసరము. ఆంధ్రరాయబారులు స్వపరిపాలనమస్యనే కాకను భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రసమస్యను సయితము బ్రిటీషు నాయకులకు దెలుపవలసిన యవసరము గలదు.

ప్రజాస్వామ్యత్వము ప్రజలు నిత్యము వాడెడి మాతృభాషాధారమున సాధ్యము గాగలదు గాని ప్రజలకు దెలియని విదేశభాషాధారమున సాధ్యము గాదు. సభాధ్యక్షుడు వారి యుపన్యాసమునందాంధ్రుల విశాసమున కత్యంతావసరమైన యాంధ్రోద్ద్యమమును గురించి ప్రతినిధులను పోషించుట యవసరం బని తోచుచున్నది.

ఆంధ్రుల యభ్యుదయమునకు మూలసాధనముగ నున్న యాంధ్రోద్ద్యమప్రాప్తికై ఆంధ్రసభ లన్నియును వని బూనవలసియున్నవి. వర్తమాన కాలమునందు దేశమును కలవరపరచుచున్న రౌలు చట్టమును విమర్శించుచు “రాజద్రోహము కట్టవలదు సర్వజనసమ్మతమే కాని యంతవరకుండే చట్టములు కేవలమువాదని శిక్షించుట చాలియుండగా నిరపరాధులను శాధించుట కవకాశము లిందు మెండు గలదనియును రాజద్రోహ మనుమాటయందలి వ్యాప్తిగ నిర్ణయించ బడినదియును, దుస్వ్యభావము తేదని తజావుచేసికొను భారము నిండావోపించుచును మోడలడిన దనియును సక్రమాందోశనిపుతము లగు సభలను చర్చలను వ్రాతలను యాభిమానులకు యిందరకాశము గలదనియును కాన ఈ చట్టమునకు సార్వభౌమ దేశస్థ నీతివలదనియును”

సభాధ్యక్షుడు తెలిపెను. ఆందోళన కర్తలు రౌలుచట్టముల విషయమై అన్యతములను వ్యాపింపజేయుచున్నారని అధికారులు అధికారవర్గాభిమానులు ఘోషించుచున్నారు. ఈ భావములం దనృత మేమి గలదో తెలియకున్నది. ఈ చట్టము ప్రజల జన్మస్వస్వములనె మూలచ్ఛేదము చేయుచున్న దనియును భారతజాతీయగౌరవమునకు కళంకము నాపాదించుచున్న దనియును మానవస్వాతంత్ర్యప్రియు లందరును నంగీకరింపవలసి యుండును.

ఈ చట్టమువలన నరాజకులకు మాత్రమే నిర్బంధము గలుగునటుల సత్వమైనను నిపుడు పాలకులు దేశసంరక్షక శాసనమును ప్రయోగించుచున్న విధమును విమర్శించినపుడు ప్రశాంతహృదయులకు సయితము రౌలుచట్టము భీతి గలుగజేయు చున్నది. అవిశ్వాసమునకు భీతికి సంక్షోభమునకు గారణమైన రౌలుచట్టమును నుపసంహరించుటకు ప్రభుత్వమువాను పూనుకొనుట జేసుకర మని తిరిగి తిరిగి నివేదించుచున్నాము. సత్యాగ్రహమును వర్ణించుచు

“అంతగాత్మక విమర్శను కార్యములకు లోబడనని నిర్ణయించిన, అటుచేయకుండుట అందులక కలిగిన కష్ట నిపుతములకు శాంత్యుత్తితో ఆనమాయాభావముతో ఆశుభించుట, ప్రతిఘటన మేమియు చేయనకుండుట, దొరకనమువారికి కాని ప్రజలకుగాని ఏదైనను భాధకు, నష్టమునకు, కష్టమునకు కలిగింపకుండుట ఆర్థికక్షేత్రలన జయించుట యిది సత్యాగ్రహవశము.”

అని సభాధ్యక్షుడు తెలిపినభావమును సత్యాగ్రహవ్రతాభిమాను లందరును గ్రహింపవలయును. సత్యాగ్రహవ్రతము వరిశుద్ధ సాత్వికవ్రతము గాని వరవీడనమున కాచరితముగు రాజనతామసవ్రతము గాదు. సభాధ్యక్షుడు మన యభివృద్ధికి మూలమైన విద్యావర్జితముల నిష్పాత్యుద్ధరణము స్త్రీల యభివృద్ధి మొదలగు విషయములను జర్పించిరి. అల్లరులు వాని కారణములను నుపసంహరించుట విమర్శించుచు

“ఉష్టులను క్షింది కష్టుల పాలించుట ఆర్యులవిధానము. ఆట్టి నడుద్యమమునకు ప్రభుత్వమునకు దోడ్పడుట పాపము. ఆట్టి విధానకృత్య మొనర్చువాడు దేశభక్తుడు గాదు. ఆరాజకస్థితిని యాభిమానులకు కసామాస్య మార్గముల నవసరమగువరకును ప్రయోగింపవచ్చును. ముష్కడిప్పించి కదా తప్పులు చెప్పుకొనవలెను. కాని రణరంగోజిత శాసనములను వెంటనే యుపసంహరింపవలయును”

అని తెలిపిన హితవాక్యములను పాలక పాలితులు గమనింపవలయును. లోకమునందెవరి సాయుజ్యమునకు వారేకర్తలు. వరుల సహాయమున తరించుట యసంభవము. ఈ విషయదశ యందు మనము నిగ్రహమును బూని ఆత్మకక్షిని వినియోగించి గమ్యస్థానమునుజేరుట యవసరము.

“సంస్కారప్రజాభిమానులగు బ్రిటీషు పార్లమెంటువారు యోచింపజేయు నీ సందిగ్ధసమయమందు రౌలు చట్టములను వెచ్చించి వారావత్తలకు నిర్బంధించిరి. వాయకుల ప్రవాసశిక్ష కలవడి ప్రజల కలకరము తగ్గినను యుద్ధసమయమునకై ఏర్పడిన క్రూరశాసనముల ప్రయోగించిరి. వాటి నింక నుపసంహరింపకుండిరి. రౌలుచట్టము రద్దు చేయుటకు సత్యాగ్రహములూనిన బూతుమాటనిరి. కదలింపజేయవలసిన కాకస్థిట్టామకా రిఫార్ములకు మోసమందిరి. కదలునట్లు జేసిరి. కదలికే మోసమనిరి ఇట్టి సందిగ్ధసమయమందు మన మున్నామని గమనింపుడు. ఆయితే మింటో, మార్ల సంస్కారములకు ముందుకు నిట్టి విపరీతవర్తన జరిగినది. ఉచితమిగాని వర్షము కురియదు అని నమ్ముడు.”

ఈ విషయపరిశీతులందు భారతీయులు విఘ్నపరంపరలను చాటి యాత్మోపలబ్ధిని బడయుటకై సుదీక్షితులై వేంకటాద్రి పంతులుగారు రుపదేశించిన తిరుమంత్రమును త్రికరణశుద్ధిగ జపించి యాత్మ సామ్రాజ్యమును బడయుచు గాత!

బ్రిటీషు ద్వీపముల ఆదాయ వ్యయములు

బ్రిటీషు ద్వీపముల ఆదాయ వ్యయముల లెక్కలు మహాదాశ్వర్యమును గలుగజేయును. యుద్ధమునకు పూర్వము బ్రిటీషు ద్వీపముల సంపన్నత్వము విషయమునందు సంశయము గలవారలకు యుద్ధసమయమునందు బ్రిటీషు ద్వీపములు భరింకగలిగిన వ్యయభారము సకం సంశయముల నెడబాపినది. బ్రిటీషు ద్వీపముల పూర్వమైన వ్యయ భారమును సులభముగ భరించినవి. మిత్రముండలి రాజ్యములకు 15084 లక్షల సవరనులను నప్పు పెట్టగలిగినది. మూర్ఖి 31-వ తేదితో సంతము నొందిన సంవత్సరాంతమునకు 88,90,20,825 సవరనుల రాబడి బ్రిటీషు ద్వీపములకు గలిగినది. జూన్ 31-వ తేదితో సంతము నొందిన సంవత్సరాంతమునకు 4,69,70,000 పాచ్చికది. గత సంవత్సరాదాయము ముందటే దాదాపుముకంటెను 18,17,86,260 పెరిగినది. వృద్ధిని గనుబరచిన బాపతులందు శుల్కములు 3,15,19,000; మాదకద్రవ్యములు 2,06,68,000; లాభాభివృద్ధికివన్ను 6,48,14,000; వృత్తివన్ను, అస్తివన్ను, ఆదాయ పువన్ను 5,16,77,000; స్టాంపులు 41,23,000; పోస్టాఫీసులు ఇతరములు 98,23,178. గత సంవత్సర వ్యయాంశము భయోత్పాతముగ నుండును. గత సంవత్సరము 2,97,21,97,000 వ్యయము మదింపు చేయబడినను 2,57,93,01,188 వ్యయముచేయ

సైనిక శాసనము.

వంగదేశపు అడ్వోకేటు జనరలు అభిప్రాయము.

1804 సంవత్సరపు 10 వ రెగ్యులేషను ప్రకారము కలకత్తాలో 1818 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలయందు అమలులోనికి తెచ్చిన సైనిక శాసనము నూర్చి యిదివరకు వంగదేశపు అడ్వోకేటు జనరలు ఆర్. స్పాంక్ గారి అభిప్రాయము నిట బొందుపరచుచున్నాము. ఈ శాసనము అత్యల్పమగు మాత్రులతో పంజాబున కనువ్రేసిన జే ఉబడినది.

తూర్పుఇండియా దీవులలో తిరుగుబాటు.

డబ్ల్యు. బి. బేలిగారి. — ప్రభుత్వమువారి న్యాయ శాఖాధికారి కార్యదర్శి.

అడ్వోకేటు జనరలు స్పాంక్ వద్దనుండి.

అయ్యో,

మీరు సభోపాధ్యక్షుని యుక్తపు సమకరించి కలకత్తాలో సైనిక శాసనమును నిర్వహించున వారలకు సంబంధించిన కొన్ని కాగితములను పాఠంపి యున్నాను. అందులకు బదులుగా నేను వ్రాసిన యీ క్రిందిలేఖకు గాఢ ఉపాధ్యక్షుని యెదుట సుచంగోరదను.

1. వైస చెప్పబడిన కారణములపై సైనిక శాసనము 1804 సంవత్సరపు 10 వ రెగ్యులేషను ప్రకారము ప్రభుత్వపు యుక్తపుటల ఆచరణలోనికి వచ్చినదని తెలియుచున్నది.

2. ఈ రెగ్యులేషను యొక్క ఉపాధ్యక్ష మిట్లు తెలుపుచున్నది:— “ఇందు తెలుపబడిన ప్రదేశములలో ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ ఆయుధముల ధరించి యుద్ధ సన్నద్ధులైన వారిని గాని, వీరికి ప్రతికూలముగ తిరుగుబాటు గావించిన వారిని గాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ శత్రువులకు సహాయ మొనరించిన వారిని గాని, బ్రిటిషు రాజ్య సంరక్షణార్థము తక్షణమే శిక్షించునట్లు యీ శాసనమున చెప్పబడిన విషయముల యందు సభాసభ్యులగు రాజప్రతినిధి సైనిక శాసన ప్రకటనము గావించుట వసరము.”

3. దీని కనుగుణ్యముగ నీ 2 వ శెక్షనులో యిట్లు వ్రాయబడి యున్నది:— “బ్రిటిషు రాజ్యమునకు లోబడి యున్న వారల నెల్లరకు, ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ కత్తి గట్టిన గాని, తిరుగుబాటు చేసిన గాని, బ్రిటిషువారి శత్రువులకు సహాయ మొనరించిన గాని, సైనిక శాసన ప్రకారము తక్షణమే శిక్షించుటకు రాజప్రతినిధి కధికార ముండవలెను.

4. సైనిక శాసనమును గుణ్యముగ సాపేక్షమైన కోర్టులు తిరుప్ప చెప్పబడి కధికారము గల విషయముల ధ్రువీక నిర్ణయము లైనవి. నేరములు యీ శాసనములో తెలుపబడిన రాజద్రోహ కార్యములయందు గాని, తిరుగుబాటులందు గాని పని చేయుచుండగా పట్టుబడినవలయును.

5. ఈ రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన న్యాయ నేరము ఉపాధ్యక్షములను, 2-వ శెక్షనులోను నిరూపించబడిన బ్రిటిషువారి శత్రువులకు అసాధారణ ప్రభుత్వమువారిలో సంగ్రామము చేయుచున్న వారేగాని, కత్తిగట్టి తిరుగుబాటు చేయువారు కారేమాయని సందియము కలుగుచున్నది.

6. 1804 సంవత్సరపు 10-వ రెగ్యులేషను ప్రకారము ప్రయోగించబడు సైనిక శాసనములపై యేర్పరుపబడు కోర్టుల అధికారము 1805, ఏప్రిల్ 11 తేదీన కలకత్తాలో నొసంగబడిన నూచనలకును నిర్ణయించబడుచున్నది. ఈ నూచనలలోని 4-వ పార్కాయందు “1804 సంవత్సరపు 10-వ రెగ్యులేషను ప్రకారము యెవరైనను నేరములను చేయుచున్నప్పుడుగాక, ఏమట్లు సైనికాధికారి చే పట్టుకొనబడినయెడల, అట్టి నేరమును పీవీలు అధికారులచేయు చేయుబడి వలయునని తెలుపుచున్నది.

7. నేరము చేయుచున్నప్పుడు పట్టుబడినట్లుగాని, రెగ్యులేషనులో తెలుపబడినవిధమున తిరుగుబాటు చేయునట్టిగాని ఖయిదీలను విచారించుటకు ముత్రమే అధికారము గలదన విషయమును కలకత్తాలోని మార్షల్ కోర్టులు వర్తింపజేయు శాసనము. అదేక, కాలపరిమితులకు గణించకయే, యెల్లకు ప్రతిపై నను, తిరుగుబాటులపైనను తమకు సర్వాధికారము కలదనివారు తలంచుచున్నట్లు తోచుచున్నది. ఈ కేసులో నేరముల నేరము చేయుచుండగా పట్టుబడినట్లు తెలియుట లేదు.

8. “గృహములో ఆయుధములనుండిగా పట్టుబడుటచే, అందున్న వారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి ప్రతికూలముగ తిరుగుబాటు చేయువారని” నేరాశోపణము చేయబడినది. ఇది మొదటికేసు.

11. కోర్టువారు, నిందితుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమని నిర్ణయించి కలకత్తాలోని యెల్లములో 4 సంవత్సరములు నిర్బంధించ బడునట్లు శిక్ష విధించిరి.

12. ఈ రెగ్యులేషను ప్రకారము నేరముగ వర్గించబడు “తిరుగుబాటు” ను వైస చేయులేదని నిర్ణయించబడినది.

13. రెండవకేసు — (1) గృహములో ఆయుధములనుండిగా పట్టుబడుట. అట్టెట్లు, పిదపా తనద్యుటిమీదనుండేనో, లేదో అని పరీక్షించుటకు 4 గురును సోవారులను నియోజించుట. (2) తిరుగుబాటు చేయువారి నాయకుని సంతకముగల పాముకు యుక్తపుట. (3) అచ్చటి ప్రజలు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారి యెదుట సర్వాధికారము నకు రాకుండగ, వారిని చంపెదమని బెదిరించుట (4) కాంతికిరీతి వచ్చిన దండదాసులలోని ప్రజలను బెదిరించుచు, జగబంధులకు అనుకూలము అగు తమ నాయకుడా ప్రతేకమును 14 ఫిరంగులతోను 4-5 నీల జులతోడను యుట్టడించునని అసత్య వార్తలు వ్యాపింపజేసి, యీవిధముగ అచ్చటివారలను ప్రభుత్వమునకు లోబడకుండ జేయుట.

14. 2, 3, 4 చార్జీలలోని నేరములు నిందితునిపై మోపబడి 5-వ నేరమునుండి విడుదల కాబడిన. రిజిస్టరులో 5-వ నేరము మోపబడిన.

15. అయితే చార్జీలకుడ యీవిధముగ నే యున్నది. రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన బహిరంగముగు నేరములు లేవు.

17. తరువాతి కేసు:— ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమైన తిరుగుబాటులో సహాయము చేసినవలకు.

18. నేరము మోపబడి, ఉరిశిక్ష విధించబడిన.

20 తరువాతి కేసు:— ఈమందలములలోని కలహాకారులకు యీ క్రిందివిషయములలో గహాయ మొనరించినవలకు:—

(1) కలహాకారులతో సంబంధము గలిగియుండి, వారిని అనుసరించుట. (2) ప్రభుత్వమునకు సహాయ విక్రయించి ప్రభుత్వమువారిని మోసపుచ్చుట. (3) ఈ విషయములకు సన్నద్ధులనాయదారులవద్దనుండి కలహాకారుల సహాయార్థము సామ్యుకు వసూలుచేయుట. జగబంధుత్వమున కశక్త్యుగ పరిచేయుట.

21. మొదటి నేరము స్థిరపరచబడినది; రెండవ నేరము నుండి నిందితుడు విముక్తుడు చేయబడిన. మూడవ నేరములో స్వగతాను దారులనుండి సామ్యుకు వసూలుచేయ లేదని స్థిరపరచబడినది. కాని, యితర నేరాశోపణము చేయబడిన. ఉరిశిక్ష విధించబడిన.

22. రెండవచార్జీ మోసము. ఎంతవరకు యీవిధముగ సహాయము చేసిన అది రాజద్రోహముగను, తిరుగుబాటును పరిగణించబడునో నిర్ణయించుకొలేదు. ఇందలి నేరమును వ్యవసాయదారుల వద్దనుండి సామ్యుకు వసూలు చేయుట లేదని స్థిరపరచబడినది. పట్టుబడినపుడు జగబంధుత్వమునమాత్రము కశక్త్యుగ నుండెనని నిర్ధారణ చేయబడిన.

23. ఈ వైస యెట్టి నేరమునైనా గావించెనా అని సందియము కలుగుచున్నది. రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన రీతిని నేరము చేయుచున్నప్పుడు అతడు పట్టుబడిలేదు.

24—25:— తరువాతి కేసు — (1) 1817 సంవత్సరము మార్చి నెలనుండి, ఇప్పటివరకు న్యాయశాఖాధికారులకు ప్రతికూలముగ తిరుగుబాటులో జేరుట, లేక అట్టివారికి సహాయముచేసి, ప్రోత్సాహపరచుట. (2) వైసచెప్పబడిన కాలములో అట్టి నాయకుడగు కరుణాకర్ పురాణగు అను వారని ఆజ్ఞానవర్తియగుట.

26. మొదటి నేరమునుండి విముక్తుడు గావించబడి రెండవ నేరము స్థిరపరచబడి, ఉరిశిక్ష విధించబడిన.

27. రెండవ ఖయిదీ వదలిజేయబడిన.

28. 1817 మార్చి నెల నుండి ఇప్పటివరకు న్యాయాధికారులకు ప్రతికూలముగ బహుశాదేన తిరుగుబాటులకు సహాయ మొనరించి, ప్రోత్సాహపరచినాడను నేరము మూడవ ఖయిదీపై మోపబడిన.

29. ఈ విధములగు యిక మూడు కేసులలో నేరములపై నేరము మోపబడి, ఉరిశిక్ష విధించబడిన.

34. ఈ కేసులలో 1817 మార్చి 17 తేదీనుండి యెప్పుడైనను నిందితు లిందులో చేరెనట్లుగాని, సహాయము చేసినట్లుగాని, కోర్టువారికి ఎవిడెన్సు లభించినను, ఆ నేరము చేయుచున్నప్పుడు వారు పట్టుబడినట్లు తెలుపబడిలేదు.

35. కడపటికేసు.

36. అవిధముగు చార్జీ.

37. నేరము మోపబడి, ఉరిశిక్ష విధించబడిన.

38. వైసమాత్రమే దీనికిని వర్తింతును.

39. ఈ చర్యము, తిరుగుబాటు సంభూతముగ ఆశాశ్రీయము.

40. మార్షలులగు నేరములకున్న ఇతరములు మార్షలు కోర్టులచే విచారించబడవలసిన శాసనవిధానము ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. బహిరంగముగు తిరుగుబాటులోనున్నప్పుడు పట్టుబడినవారుగాని, ప్రభుత్వమువారి శత్రువులకు సహాయము చేయుచు, ప్రోత్సాహపరచుచున్నవారు పట్టుబడిన వారుగాని, ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమైన ప్రభుత్వ పట్టుబడినవారుగాని అట్టి కోర్టులలో విచారించ బడవలయును. సైనిక శాసనమును తగ్గించుటకే యీవిధములు నిర్దేశించబడినది. కాని, ఎవిడెన్సు కావలసిన కేసులను, ఎవ్వరు విచారణ కావలసిన కేసులను, వీరి అధికారమునుండి తొలగించబడినవి. నేను యేమియున్నప్పుడు పట్టుబడిన ఖయిదీని యీ కోర్టులు విచారించవలె నని యెప్పుడును యుద్దేశించబడలేదు.

41. ఈ అధికారమును అన్యాయముగ చెల్లించుచుండుటకు యీ రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన కేసులుగా చేయవచ్చును పట్టుబడినవారిని మాత్రమే విచారించుట కోర్టుల కధికారము కలదని కానించబడినది. అట్టి నియమము లేనివిషయ, యీ మిలిటరీకోర్టులకు అన్ని విషయములపై సర్వాధికారము లభించును. ఈ విషయమున శాసనములు, ప్రభుత్వమువారును నాయకులు లాచరగానే వెట్టుబడుచున్నట్లు తోచుటలేదు.

42. ఈ కేసులలో కొన్ని చార్జీలును, అందు తెలుపబడిన నేరముల స్వభావమును బట్టిమాడ, యెట్టికోర్టుల అధికారము సరిగా నిర్వచితము గాకపోయినయెడల, అపాయము పొట్టునని తెల్లయగుచున్నది.

43. ఈ రెగ్యులేషనులో విధించబడినరీతిని వైసలలో కొందరు నేరము గావించుచున్నప్పుడు పట్టుబడుట మర్గము. కాని, యీ కోర్టులచర్య మొదటినుండి ఆశాశ్రీయముగనున్నది. కొందరు వైసలపై యేమాత్రముగ శిక్ష విధించవలసినా వా అభిప్రాయము. ఈ కోర్టులు అకలంబించిన విధానము చెల్లదు. గాన వారు నేరములను అభిప్రాయమున్నయెడల వారి క్రిమినలు కోర్టులలో విచారించుట న్యాయము.

44. (1) మార్షిస్సును ఆఫ్ హెస్టింగ్సును, లెఫ్టి నెంటు జనరలు గర్. జి. మార్టిండేయిగుల మార్షలుకోర్టుయొక్క చర్య యొక్క కొన్ని విషయములలో అసంబద్ధముగ నున్నది. వారి కోసంబడిన అధికారము నతిక్రమించి, కార్యాచరణము జరుగునట్లు తోచుచున్నది.

45. సైనిక శాసనముయొక్క యుద్దేశము “తక్షణమే శిక్ష విధించి, తనములమున బ్రిటిషు రాజ్యములలోని ప్రజలకును, ఆ స్థితిని ఆపాయము కలుగకుండునట్లు చేయుట” యే యీ 1804 సంవత్సరపు 10 వ రెగ్యులేషను తెల్పుచున్నది. ఇది సంఘర్షణమునకు అత్యంతమగు సమయములలో నుపయోగింపబడు శాసనము. ఇది అట్టి సమయములలో ప్రజల నేరములను తక్షణమే అడంచుటకు నిర్దేశించబడినది.

46. నేను మార్షలు కోర్టులు విధించిన ఉరిశిక్షలను విధించరాదని నడుపుటలేదు. అతి ఆపాయకములగు నేరములకు మాత్రమే ఇవి విచారించుట వసరము. మూలము నేరములకును, యీ కోర్టులచే విచారించుటకు నేరములకును విభేదమును నిరూపించుట వసరము.

47. వైసవివరింపబడిన కేసులలోని నేరములను మూలము కోర్టులకేల విధించేనో తెలియజేయుచు. 10 వ రెగ్యులేషనులోను, ప్రభుత్వ నూచనలలోను సైనిక శాసనమునకు సంబంధించిన నూచనలను సైనికాధికారులకు తెలియపరచవలయును.

48. మార్షలు కోర్టుల విచారణ విధానము, తిరుప్పలును ఆశాశ్రీయములు. క్రింది కోర్టులు అధికారము సమీక్షించించిగాని, ఆశాశ్రీయముగ గాని చేసిన తప్పులను వైకోర్టు వారెట్లు ప్రోత్సేవేసిననో, అవిధముగ నే మార్షలు కోర్టులపై అధికారముగల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారమును చెల్లించి, యీ కోర్టుల ఆశాశ్రీయ విధానమును, తిరుప్పలు తొలగించుట వసరము.

(సం) ఆర్. స్పాంక్.

అడ్వోకేటు జనరలు.

కోర్టు నిలి ఉరు, 1818, ఏప్రిల్ 27.

నిమ్మ బాత్తుద్ధరణము.

వా. వీ. కో. త్స. వ. ము.

[మా స్వకీయ విశేషమునుబట్టి]

రాజమహేంద్రవరము, మే 7:-ఈ తేదీన సాయంత్రము 6 మొదలు 8 గంటలవరకు "నిమ్మ బాత్తుద్ధరణ సంఘము" యొక్క వార్షిక కార్యక్రమము ప్రఖ్యాతాంధ్రులైన ము. రా. రా. శ్రీ, కొండా వేంకటప్పయ్యపంతులుగారి ఆధిపత్యముక్రింద నిర్వహించబడినది. సభను పురజనులు పాఠశ్రీష్టంబులు విచ్చేసిరి. తొలుత ముగ్గురు పంచమ బాలురుచే ప్రార్థన కావడిన వెనుక ఆ గ్రామపాఠశాల గారు కార్యక్రమమునకు వారంగి కార్యదర్శిగారిని నితేదికను జరుపమని ము. రా. రా. శ్రీ, వేమూరి విక్రమ్ నాథ శర్మగారు ఎస్. పి. ఎల్. టి. గారు నితేదికను జరిపిరి. నిమ్మ బాత్తుద్ధరణ సంఘము 1918-వ జనవరిలో బయట పెడలి 16 మార్చి గవర్నమెంటువారి 1860 సం॥ 21-వ చట్టముక్రింద స్థాపించబడినది. ఈ సంఘమేర్పడుటకు ముందే నిమ్మ బాతులపట్లల కుడ్రేకంబుచేసిన తొమ్మిది పాఠశాలలు పనిచేయుచున్నవి. అందు రామమోహను హెచ్చుతరగతి ప్రాథమిక పాఠశాలయును, ఎవేకానంద రాత్రిపాఠశాలయును కవిపరీక్షకారులగు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిచే నెలకొల్పబడినవి. రామమోహను బడి 1909 సం॥ నుండి పనిచేయుచున్నది. ఈ పాఠశాలలు చాలవఱకు లక్ష్మీనరసింహంగారి సంతదబ్బువైసె నడుపబడుచున్నవి. ఆదినండి శేటివఱకు వాటికైన ఖర్చు రూ॥11084-9-9లు. ఇందున 8800 రూ॥ వికాపురం రాజావారు 8839 రూ॥లు ప్రభుత్వమువారి బాడ్లకమునునై యున్నది. రూ॥ 8419 ల వఱకు లక్ష్మీనరసింహంగారు మొదలు స్వయముగా వెచ్చింపవలసివచ్చినది. తక్కువల పాఠశాలల వివరము 1917 లో స్థానిక స్వరాజ్య నమితివారు వెంకాయ్యపేట పగటి రాత్రి పాఠశాలయును, వీరేశలింగ పాఠశాలలో మఠగునపులైన పి. రామచంద్ర కాపుగారు కొంతమూలపాఠశాల గురల రాత్రిపాఠశాల, లాలాచెరువు రాత్రిపాఠశాల పాఠశాలలు స్థాపించియున్నారు. వైపాఠశాలలవైసె నమస్త కార్యనిర్వాహకత్వమును నిమ్మ బాత్తుద్ధరణ సంఘమువారు తీసికొన్నారు. ఇన్ని సుపేటలో పాటుపడువారి పిల్లలకు పెద్దలకు నుపయుక్తముక రాత్రి పాఠశాలలోకి స్థాపించుటకు ప్రయత్నమంతయు జరుపబడి యున్నది. సంఘమునకు సామాజికము 127 గురువున్నారు. సాలాఖరుకు కనూలుఅయిన చందాలు రు॥ 278-8-0, విరాళములపట్ల వచ్చినది రు॥ 56-0-0. రామమోహను కె. వీరేశలింగంపంతులుగారు ఎస్. నుబ్బారావుపంతులుగారు గౌరవ నీయసామాజికముగ నుండె నమృతింపిరి. రామమోహను పాఠశాలలో ప్రవేశ పరీక్షోపాధ్యాయ పంచమ కులభులూక రుపాధ్యాయులుగా నున్నారు. మరియు పంచమ యాతకుః పురోభివృద్ధికి పతనమందెరము ఏర్పరుపబడినది. పి. రామచంద్రరావుగారి ఉత్సాహ పూరితమైనకృషిచే పంచముల కొక పరపతిసంఘము కూడ నెలకొల్పబడినది. ఈ సంఘమువారి ఆశయము మహోత్సాహమైనది. దానికెల్లరు తోడ్పడవలయును. అను మొన్న గురిచయములు చదివిన వెనుక ము. రా. రా. శ్రీ, గంటి లక్ష్మన్న బి.ఎ. బి.ఎల్. గారు లేచి ఈ యాద్యమందు తమకు గల సానుభూతిని వెల్లడించు పంచములకు తమమట్టుకు తాము కూడా భాగవడవలె నని యాద్యమొకరియొండి స్వకృషిపట్ల విశేషముగ వైకినది. వారిలో పెక్కుమంది ఉన్నతవిద్య నభ్యసించుచు వారితోడి వారియందుగల దురాచారములు మున్నగునవి రూపుమాపి కలు సంఘము భాగుచేసికొనవలసినదని హెచ్చరించిరి. అనంతరము పంచములై పంచమ పాఠశాలయందు రూపాధ్యాయులుగ నున్న ధర్మన్నగారు తమ కులమునందె జూండు జనించిన వార్తకై కరాళర, జనక, సంద మున్నగువారిని పేర్కొని నేడు తాము కుక్కలంటె పండికంటె పశువుకంటె నికృష్టులుగ నెన్ని కొనబడుట కెంతయు విచారము తెలిపెను. మనజులందఱొక్కటియకాదా? వైసె మందలను సమానముగ బుట్టింపలేదా? మానవసోకిన, మాయుడలు తాకిన సంత పాపముపుట్టినట్లుగ తొలగిపోలిగి నీరాటరేవుల, పడవల రైళ్ల సంతల తీర్థముల జరింతులే అని నుడివెను. అందునకు చాలవరకు తామే కారకులమని చెప్పుచు తమసంఘముయొక్క అభివృద్ధికి ఆగ్రహతులవారి నెల్లర పాఠముగమృది చేసుకొనెను. అవైసె అవసరాల రామారావు పంతులు బి. పి. బి. ఎల్. గారు లేచి

యాద్యమందు తమ సానుభూతిని వెల్లడించుచు పుత్రి వారును చదువుకొనియుండవలసినది 1918 లో కూడ విద్యాభివృద్ధికి ఆంగ్లేయులు ఇంగ్లీషు ఎడ్యుకేషను ఆప్తును చేసి యున్నారు అని నూచించిరి. అనంతరము పంచమబాలురు రామమోహను పాఠశాలవిద్యార్థులు చంద్రోహసనాటకము లోని కొన్ని భాగములను చక్కగనే ప్రదర్శించిరి. ఆ కృత్య నములపట్ల నే యెంతవఱకు సుచ్చారణయందు, చదువుటయందు, వాగ్మయటయందు, కద్య నేర్పినయెడల మాలవారలైన పనికి వత్తుననునది తోచకపోయి. అనంతరము కరతాళధ్వనులు నెలం గ అధ్యక్షులులేచి యాక్రిందివిధముగ నుడివరి. "ఈనిమ్మ బాత్తుద్ధరణసంఘమువారు నేడు నన్ను ఈసభకు ఆగ్రాస నాధిపతిగా చేసి నా యాద్యమలను వెల్లడించుటకు అవకాశ మిచ్చినందులకు మందనములు. నితేదికను సంఘము వా రొనర్పిన వనినెల్ల నూచించియున్నది. ముఖ్యము గ వికాపమృదయులును కేశభక్తరాయలులును ఈ యాద్యమ మందు సానుభూతిగలిగి చేసిన ప్రయత్నము లందు వివరింపంబడియున్నది. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు, ము. రా. రా. శ్రీ, పి. రామచంద్రరావుగారును దానికై పశుశ్రమ ప్రదర్శనచేయును. వారి పద్ధతులు ఫలియట కిచ్చులార కాంచిన నాటకప్రదర్శనమే సాక్షి. నిమ్మ బాతుల చరిత్రాంశముగాని, వారు ప్రస్తుతము ఇట్టి దినస్థితికి వచ్చుటకు కారణముగాని మరకెందు చర్చనీయములుగావు. కారణము శేవల చుగ్గబాతులే కావచ్చును. శేవలము తమకు తామే కావచ్చును, లేదా రెండు కావచ్చును. ఏకాంతియాన్నత్వమున కైనను స్వకృషి నుండవలెకము. భారతజాతి యావత్తులో 6 కోట్లవఱకు జనులు నిమ్మ బాతులు అయియున్నారు. వారిలో పంచములు విశేషమైయున్నారు. వారు కొందఱు వ్యవసాయమునందు మనకు విశేషముగ తోడ్పడుచున్నారు. కొందరు దరిద్ర మునభరించుచు బిచ్చ మెత్తుకొనుచున్నారు. మన నిర్లక్ష్యమే వారి నింతవఱకు తెచ్చినది. ఏకాంతముచేసెనను వారిని సంస్కరించి అభివృద్ధికి తెచ్చుట మన విధి. మనకు సాహాయ్య మొనర్చువారిని అభివృద్ధికి తెచ్చుట సంఘసీతి. రాజనీతిని బట్టిచూచిన వారు రాజ్యాంగములో నొక్కరై యున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తమ యంగబలము నభివృద్ధి కలుచుకొన వారిని లేవనెత్తవలయును. అధ్యాత్మిక నీతిని బట్టిజూచిన ఇందుగల డెందులేదను సామెతగ చందాలు నందుకు బ్రాహ్మణులనందు భగవంతుడు సమానముగనున్నా రు భేదములేదు. ఇందునకు ముఖ్యతార్కాణము మన కంకర విజయమునంతేయున్నది. కావున వారికి సర్వవిధముల మనము తోడ్పడి ధర్మన్నగారు చెప్పినట్లు వారి ఉద్ధరింపవలయు. ఉద్ధరింపవలయునన్నవారితో నేడేకలిసి భోజనములు చేయు సంబంధములుచేయుటయని నాతాత్పర్యము కాదు. ఎవలకలతో మాంసముతో దుర్గంధముతోకూడిన వారి గుడినెలకడకు మనమెట్టిప్పునుపోగలము. వారికి పారిశుద్ధ్యపు టవసరములగుర్చి, మర్యాదచుంచి చిట్టలగుర్చిచెప్పుచు వైకి తెచ్చినకాలమే వారిని మనతో సమానముచేసుగలము. అప్పుడు కేశమెల్ల బ్రాహ్మణ ప్రజాసమాహమై స్వరాజ్యపాఖ్యమును చూడకొనగలరు. అంతవఱకు మనకు స్వరాజ్యమువచ్చినను ప్రయోజనము లేదు. ఒకవేళ స్వరాజ్యము కచ్చినను మనకు వారినికూడ మనతో సమానముగ చేసిన గాని ప్రయోజనములేదు. వారిని దూరముగ నుంచుట మనయాత్మగౌరవమును పోగొట్టుకొనుటగ యోజింప వలయును. వికాపబుద్ధితో మనమరసి క్రైస్తవులెట్లు వారిని

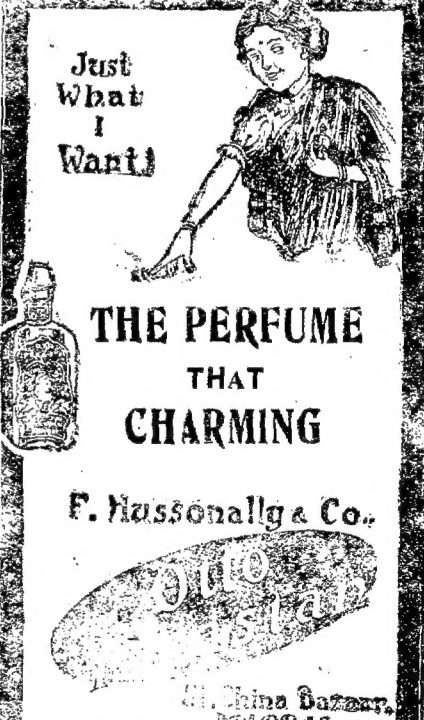
దాని తమ మతములోనికి ద్రిష్టకొనుచున్నారో అట్లే మన మును వారినిదాని వారి నుద్ధరించవలసినది. 'జాను' 'మోనెను' అనుశేర్లతో నచ్చినప్పుడు మన నావళ్లలోనికి రానిచ్చి మన మెట్లు చేయుట లిచ్చుచున్నామో అట్లే రాముడని, కత్తిగా దని వచ్చినప్పుడు గౌరవము నీయవలయును. మూలెగూ- మెచ్చునర్థగార్ల దర్శనమునకు ఆంధ్ర నా య కు లు తెల్లినప్పుడు మాతో చింతాశేషయ్యగారను పంచమ ప్రముఖులకు వెంటగొనిపోతిమి. వారినికూడ గొనిపోవుట ప్రభుత్వమువారికి సంబోధనయ్యెను. వారి నెట్లు బ్రాహ్మణు లీడేశ మందు జూచువారని ప్రశ్నించిరి. వారికి వారిని సరిగా జూడని యెడల మనమెట్టి ప్రభుత్వ తర మీయవలసి యుండనో యోచించుడు. మఱియు వారి సముద్ధరణమునకు పనిచేయు నిట్టి సంఘమున్న వానికి ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలి విరాళ మొసంగనున్నా రని కడదిన కానననిర్వాణవభా చర్యలపట్ల తెలియగలదు.

అనుచు తమ యావస్థాపనమును చూపించిన వెనుక మ. రా. రా. శ్రీ, సాలస బాపనయ్య బి. పి. బి. ఎల్. గారు లేచి కొండ వేంకటప్పయ్యపంతులు గారు తెలియనివారు కారనియు, కానననిర్వాణవభ నుంకరింపవలెన్నారనియు, నట్టి యెడల నిమ్మ బాత్తుద్ధరణసంఘముల విషయమై యెదురి నేటి దినము అందున మరమాట మటువరనియు హెచ్చరించుచు అధ్యక్షులకు మందనము లొసంగిరి. సభ కరతాళధ్వనులలో మందిరము పిక్కటిల్ల మోగి యుగిసినది

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి ముద్రాంత ముచోజననభయముందలి సన్మాన సంఘాభివృద్ధి, పౌరభివృద్ధి, యువశ్యాసములు, వారి విశేషములు, వారి విశేషములుగలవు. తెల ద్వా 1-8-0. శాస్త్రీశేఖరు. ఆంధ్రోద్యమ కార్యవలయు, కలలు కట్టిపిడి, మదరాసు.

Just What I Want!

THE PERFUME THAT CHARMING

F. Hussionall & Co.,
11, China Bazaar, MADRAS.

భాగ్యవంతు లెవరు? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	అమృతామృత తైలము	జంబీర రసాయనం	మంచానన లేపము
6 ఔన్నులు 8-0-0	6 ఔన్నులు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగొట్టును	తామర నణమును
8 ఔన్నులు 1-12-0	8 ఔన్నులు గల సీసా 0-8-0	సీసా ద్వా. 0-10-0	చచ్చి ద్వా. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

తంతి విరాసము.

పండిట్, మదరాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము.

కె, ఆచార్యకృషి, మదరాసు.

25-4-19 ఆంధ్ర సమైక్య మేలరం యంత్రేణు జమీందారు.

చుట్టమునకు మంచినుండు

క్రొ లో లా.

వాసనలేదు, ఏరుచితేదు,
ప్రసవదాహు, పులితేపురారు,
లేదులు గావు, దినము కాతగిన
కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము
గ అయ్యెలాగున యశోధన
గావించును.

1 పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-3 వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

ప్రే జరు గా రి

లీవరు టానిక్.

వైత్యమునకు మంచినుండు.
రోగులకు సంధించు తల
కొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య
మువలన గలుగు బాధలకును,
అలవలకును, అకలిబాధకును,
వికాసవిహీనతకును అరోచిత
కును, తల తిరుగుటకును, విను
గునకును, అజీర్ణ భేదినిమంచిది.
సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ మా ట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి
నను పెంట్టుకలను తడగామే
మినమిసలాడు ఎరువుగా గాని
గోధుమరంగుగా గాని మార్పు
గలదు. స దో ష లి త ము
కాశ్వలేము.

ఈ సాల్ఫ్యూరేట్ పెట్టె 1-8
రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

దబ్బియు. ఇ. సిల్ అండు కో.
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంబు రోడ్డు
మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక వేరునుదాహరించ గోరెదము

368

తలనూనెలన్నిటిలో రాణి యని ప్రసిద్ధమైన కేశవ్ కాంత్ తలనూనె

బుడ్డితో ఒక బహుమానము జీతెట్టు కంపబడును. దీనియొక్క గుణాతీతములను మెచ్చి గృహితుల ప్రదర్శనముగా ఒక యోగ్యతాపత్రమును మైసూరు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంజాపకమును కమిటీవారు ఇచ్చియున్నారు.

మెదడునకు చెడుపుతెయున్నట్టి వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలిపిన దని నుజాపుతెయిట్టివారికి 1000 రూపాయలు బహు మానగా నియ్యబడును.

ఈ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్లకాయలనూనెతోను పరిమళమైన పూవులనుండియు రయారు చేయబడినది. ఇది అన్ని తెగల స్త్రీలు, పురుషులు, బాలరు వాడుటకు తగినది. తలవెండ్రుక లూడిపోవుటను నిలిపి వెండ్రుకలు న్యూపు గాను నల్లగాను పెరుగునట్లు చేయును. ఇది మెదడుకు చల్లదనమిచ్చుచు వెండ్రుకల మూలములకు బలముగలదిగా చేయును. ఇవన్నియుగాక కేశవ్ కాంత్ తలనూనె బలమునం దుండు తలనూనె లన్నిటికంటెను మిక్కిలి చవుకయైనది యత్యయము శ్రేష్ఠతమైనది. తీదలకు భాగ్యవంతులకు తగినది. ప్యాకింగు పోష్టెజిలో నహా కలసి 1 బుడ్డి వెల రు. 0-15-0.

ద్వారకదాస్ జగమోహన్ దాస్ అండు కో,

(D1581) ప్రొపైటరు:—ది కేశవ పర్ ఫ్యూమరీ వర్క్స్,

(W573) హింద్ బటన్ ఫ్యాక్టరీ, మెటల్ వర్క్స్, 146, అబ్దుల్ రహిమాన్ వీధి, బొంబాయి.

Dwarkadas Jagmohandas & Co,
Hind Button Factory & Metal Works.
No. 147 Abdul Rehman Street, BOMBAY.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామోజిషన్"ను యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలరు శ్రువుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్ట్ టెస్టుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రువు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామోజిషన్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎక్కుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలమును గురించియు అసలు యేజెంట్లకే వ్రాయవలయును.

గొలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్స్ ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389 మదరాసు

(వై కామోజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ వత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

1604 FOR SALE.

Calcium Carbide lb. tin	Rs. 0 12
Do. 28x lb. tin	" 17 8
Do. do.	" 16 10

G. M. GANGATHARAN,
135, Govindappanaik Street, Madras E.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,
ఎంజినీయర్లు, ఐరన్ బ్రాసుఫౌండర్లు,
జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశలోప యోగముగొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు లందరు మమ్మాదరింప స్రాధితులు. మావద్ద అన్నివిధముల యంత్రములు, నామగ్రులు, యెంజినీయరింగు నామగ్రులు, సి మెంటు, పెంకు, లేకు, కలక మొదలగునవి దొరకును.

తొలుత మమ్ములను సలహాచేసి, మరి రెండవ చోటునకు వెళ్లును.

డి. ఎల్. నరసింహరాజు,
బి.ఎ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.ఐ.,
(1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు
కమిషన్ యేజెంట్లు. 1543

లియ్యూ,గో నెలు, నూలు, అమడము, సెనక్కాయలు, ధాన్యములు కాదుధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీస్తుల తర పూత, పరాయిదేశీస్తులతరపునను కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను. Pareek & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

పాల్వపు వేంకటాచలవల్లభితులవారి
ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

- 1. లక్ష్మీవిలాసరసము:—**లక్ష్యముగల ప్లేగు రోగులకు లక్ష్మీవిలాస రసమువలన విరోధులై యున్నాడు. ఒక యుక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తయారెద్ద నుండెనేని ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేరొకటి లేదని కామోజిషన్ యుగ బల్కుగలరు. దినద్వరము, మూడెం బాల్కాక బల్లరములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తప్పక గుణముగను. సీసా 1-8 1-0-0, 5-8 1 ఇనాం. (594)
- 2. క్రివాస తెలు:—**ప్లేగు గడ్డవకు, నుండుల సొప్పి పోవుటకును మంచినుండు. సీసా 1-8 0-8-0, 5-8 1 ఇనాం.
- 3. కైర్వాన గానము:—**దీనిని సేవించినపుటికిండినో యాత్రమును కట్టక (కలరా) వారితిలేది, కీతలేది, అజీర్ణ లేదులు నుణును కాగలదు. సీసా 1-8 1-0-0, 5-8 1 ఇనాం.
- 4. బాసుగుల్లోరము:—**దిద్దలకు బలపాక; తిమ్మరు మందు. మందము, చుట్టబడు, అజీర్ణలేసి, కృశత్వము, కడుపుబ్బియందుకు. ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణముగను. తిద్దల పుష్టిగలవారిగుండు. సీసా 1-8 0-12-0, 5-8 1 ఇనాం.
- 5. లో కామోజిషన్ రసము:—**దిద్దలకు కయి వ్యా మదిరినవారికి, బొలంబలు ను త్రవ గుణ కాది. మందము, పడినోయి, దగ్గు, అజీర్ణ లేదు, కీత వారిం, పార్శ్వవామియై, చుట్టబడు, జ్వరం, దిద్దలము, దుర్బలము మొదలగు యింకా 20కి రోగములను గుణముగ చేయును. (201)

260 మూత్రము గల సీసా	0-4-0
తపాలు కచ్చతో 6-8	1-8-0
" "	12-8 2-14-0
" "	25-8 5-5-0

ప్రతి వైద్యముతో కూడ అనుపాదము తెనుగున కంపబడును. శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.

ced.

May 9.
reinforced
hel thereby
which is

ailed.

a small force
afghan Mohmand
they may succeed
are of the present
ions have failed to
ident tribes from
ate support.

itish.

A the political agent
ome at Ali Masjid. They
Chors Kandao and
er. The Zakka Khal of
an evasive reply to the
them to rise in Mohmand
istrative limits no Isakhar
mir is accused of having
simply on the strength of false
India. Emisaries are said to
gement in Waziristan both there
call but growing party who con-
ad is only a device of the Amir
our and that no further action
certain proof that some disloyal
nia communication with the

oughin's Arrival.

last European in Afghanistan has

aw in Peshawar.

communique has been issued—
rd in Peshawar city yesterday.

literature Distributed.

st the Afghan Postmaster at Pesh-
of his position, has been distributing
ure and making himself the centre
wildest character. The Post Master
diplomatic agent, but merely the
a Post Office which as a special con-
istan and for her special convenience
d Afghanistan for some past to
awar. A few days ago the Afghan
he Post Office and he took himself to the
where he surrounded himself with a
uffians drawn from the dregs of the
population of Peshawar and openly defied
y. At 2 o'clock yesterday afternoon a coron
wn round the city. So secretly had the
been made that the Afghan Postmaster
ere taken completely by surprise and gave
on demand.

adian Agitators Arrested.

agitators, who have been making
se with the enemy, Dr. Ghosh, Abdul Jell
ugh gave themselves up a little later.
he secrecy with which the arrangements were
the skill with which they were carried out
ar city was cleared of these dangerous
ibout loss of life, but it is regretted that
adur Ghulam Hussain Khan who was sent
ty to parley was stabbed in the crowd and is
seriously wounded.

H. The Khan of Kelaf's Assurance.

the Khan of Kelaf has sent a message to the
the Governor-General in Baluchistan deploring
ate conduct of Amir Amunulla which His
e says must inevitably lead to his destruction.
hness renews the assurances of his unswerving
o the British Government.

erness to Assist British Government

meeting held at Quetta on the 8th May, represen-
Sardars of Kalat and the leaders of the Quetta
unity and tribesmen expressed similar sentiments
clared, their eagerness to assist Government in
possible way.

Red Cross Depots Arranged.

Red Cross depots at Peshawar, Rawalpindi,
t, Bannu and Quetta are now being arranged with
Cross Commissioners at each of these stations in
ection with the Afghan campaign.

Fresh Crop of Rumours.

LAHORE, May 8.

(Delayed in transmission).

news from Frontier has produced a fresh crop of

Alleged Arrival of Lathis and Sticks.

ritsar reports the arrival from Saharanpur of large
gments of lathis and bamboo sticks amounting to
usand. Delivery has been forbidden.

Resentment of Mahomedans.

omedans of Shahpur district show great resent-
against their co-religionists elsewhere who have
itted Hindus to enter Mosques.

Gujarat Cases.**Accused Transported for Life.**

the two cases from Gujarat seventeen accused have
a convicted and nineteen acquitted. Those convicted
e all been sentenced to transportation for life and
 forfeiture of property.

Ghazi Loyalty.

LAHORE, May 8.

The following Press Communique is issued by the
gja Government:—The Hon'ble Nawab Sir
Behram Khan, Chief of Mazaria in Dera Ghazi Khan
istrict, has written to the Lieutenant Governor as a
representative of Sardars and inhabitants of Dera
istrict to assure the Government of Dera
istrict of the rooted loyalty of the
itants
and v
Government might
cases regret

that the agitators should have stirred up trouble by
deceiving the ignorant masses in some of the districts of
the Punjab. He says that these agitators have put a
false meaning on Rowlatt Act, and he expresses his
regret that the Punjab which has distinguished itself
by its loyalty during the great war, should have had a
stain put on its loyalty. He attributes it in the
main to the educated classes and expresses his confi-
dence that the aristocracy of the province have taken
no part in the agitation.

The Hon'ble Khan Zulfikar Ali Khan, C. S. I., of
Molerkotla has in connection with the present state of
affairs on the frontier placed his services at the disposal
of the Government. The offer has been accepted with
thanks.

The "Statesman" hopes wise diplomacy will be
developed, which will aim at convincing the Pashtu
population as well as Afghanistan itself that the British
Empire is always a friend and not a foe for good
Muslimans.

The "Times of India" thinks it probable that Bolshe-
vism helped to create great dissatisfaction in Afghanistan.
The new Amir is young and knows nothing of the British
Empire's strength in India. The path he has chosen,
can only lead to disaster and probably end in unveiling
Afghanistan to the world, though this would not be a
disaster for Afghanistan.

Attitude of Frontier Tribes.

ALLAHABAD, May 9.

The "Pioneer" understands that the latest news
regarding the attitude of the Frontier tribes is very
satisfactory.

Press Act in Punjab.

LAHORE, May 9.

The "Punjabee" has also been ordered by the
District Magistrate of Lahore to deposit a security of Rs.
2,000.

The "Tribune" has suspended publication since the
order to deposit security was served on it.

Punjab Deportees.

LAHORE, May 9.

Mr. Duni Chand, Bar-at-Law, and Pandit Rambhuj
Dutt Choudhry, pleader, have been brought to Lahore
from their respective places of deportation.

Death Sentence Commuted.

(Delayed in transmission.)

LAHORE, May 8.

The Lt. Governor has commuted the sentence of death
passed on three of the Aulakh Rebels (Gujranwala case)
to transportation for life. Five others were sentenced
to transportation for life and their sentences have been
commuted to 2 years rigorous imprisonment.

Mahomedans Affirm their Loyalty.

The leading Mahomedans of Centonment, Ambala,
held a meeting on the 4th at which they passed a resolu-
tion disassociating themselves from passive resistance
and affirming their loyalty.

Seducing Sepoys Loyalty.**Accused Sentenced to 7 Years.**

DELHI, May 9.

Mr. Currie, Additional District Magistrate, to-day
disposed of a case in which Ram Asre, a resident of
Bera Banks District was charged with
tampering with the loyalty of 2-69th Punjabee
on the night of 17th April last. It
appeared from evidence that on the night of the 2nd
during the disturbance in Delhi the accused who
was a discharged Havildar of this regiment, went to the
lines and there selecting a few of his own castemen
incited them to mutiny observing if they Indians made
common cause they could wipe of the English from India.
The men remained staunch and reported the matter
to higher authorities and the accused was arrested. The
accused said that on the night he went to the regiment
out of love for it as he had only then come to Delhi in
search of employment. The accused was convicted of
the charge and in sentencing him to seven years
rigorous imprisonment out of which three months are to
be solitary confinement, the Magistrate said that an
offence such as this was serious at all time but when the
city was in a very disturbed state the gravity of it was
enhanced.

Quiet in Egypt.

SIMLA, May 9.

The following communique have been issued:—
LONDON, May 5th.—Egypt continues quiet. Absentees
from Railway workshop are returning in large numbers.

German Colonial Force.**Commander Von Lettow Interviewed.**

LONDON, May 6.

Accord to a Paris message General Von Lettow
Vorbene commander of the German Colonial Troops in
East Africa interviewed stated that his army at the
outbreak of the war consisted of two hundred whites and
two thousand Askaris but the numbers increased to
three thousand Europeans and thirteen thousand
natives. At the armistice the force was reduced to
250 whites and twelve hundred Askaris by losses.
The force covered nearly 4400 miles in the course of the
fighting. For many months running no European news
reached them, the news of the armistice was obtained from
a motorcyclist who started from the Frontier to carry
the orders to the British but took wrong route. He was
taken prisoner on 13th November. His despatches
contained the order to suspend the hostilities.

Kiaochau and China.**Decision of the Conference.**

LONDON, May 6.

PARIS.—The Chinese delegation has issued a statement
criticising the decision of the Conference with respect
to Kiaochau, declaring that it assures to Japan more
than the reversion of former German rights in Shantung,
and gives Japan a political ascendancy there, which is a
menace to the sovereignty and integrity of China.

Appeal to President Wilson.

LONDON, May 6.

PARIS, May 6th.—The Chinese delegation has
appealed to President Wilson against the arrange-
ments for the presentation of treaty to Germans
whereby China, Siam and other small powers are not ad-
mitted to the Conference Chamber. It is explained that
only those States which gave effective help during the
war have been chosen to be represented at ceremony,
namely the Associated Powers, the British Dominions,
India, Japan, Belgium, Brazil, Greece, Portugal, Serbia,
Poland, Rumania and Czecho-Slovakia.

U. S. Silver Export.

LONDON, MAY 6.

WASHINGTON:—The Government has removed war res-
trictions on the export of silver.

Maximum Price of Silver Abrogated.

LONDON, May 6.

WASHINGTON:—The Government has abrogated maxi-
mum price of 101½ Cents ounce for silver. 15th August
last.

Piece-Goods Trade.**Far Eastern Markets.**

LONDON, May 6.

In the House of Commons, Sir Auckland Geddes stated
that the question of despatch of a Mission to investigate
the Far Eastern Markets for cotton piece-goods was at
present under consideration. Foreign competition,
including Japanese, in these markets would doubtless be
one of the problems with which any such Mission would
deal. No definite decision had been taken with regard to
the despatch of a Mission or its composition, but the
matter would be discussed at a meeting in Manchester
on the 8th instant. If those interested in the silk industry
desired to make any proposals for investigation abroad,
he would be very glad carefully to consider them.

Situation in India.**Detention of Troops.**

LONDON, May 3.

Reuter is officially informed that inasmuch as,
according to the latest advices from India, the situation,
though not yet normal, is improving rapidly. It is
hoped that the return of troops due for repatriation
from Mesopotamia and other troops detained in India,
with the concurrence of the War Office, will be com-
menced within the next few days. There is still,
however, some anxiety among the men who loyally
accepted the situation which led to their detention, lest
their chances of employment should be prejudiced
by their detention beyond the date on which they
had expected to return. In view of this, the
War Office has made another confident appeal to
the public spirit and fair-mindedness of the em-
ployers than the men, whose return has been delayed
in the interests of the Empire, should not be subjected
to the risk of un-employment or any sense of injustice.

The Cotton Dispute.**Operatives Refuse Employers Offer.**

LONDON, MAY 6

Lancashire cotton employers at Manchester yesterday
offered a 43 hour week and 24 per cent advance of wages
on the standard price peace rates. The operatives de-
clined the offer and summoned a special Council meeting
for Saturday.

Several Villages Captured.**Lemberg Freed from Bombardment.**

LONDON, May 6.

PARIS.—A message from Warsaw states that the
Polish Army assisted by aeroplanes have captured several
villages north of Lemberg thus freeing the town from
bombardment. The Poles captured much booty. The
Bolshevist counter-offensives East of Vienna and Pinsk
were repulsed.

"Fight to the Last."**Bela Kun's Speech.**

LONDON, May 6

PARIS.—A wireless message issued by the Hun-
garian Soviet Government states that Bela Kun in the course
a speech to the Central Soviets announced that
Hungarian Troops were fleeing, but that there
sufficient equipment in Budapest for fifteen battalion
women. He asked whether proletariat w
be willing to fight to the last breath
Soviet dictatorship. All replied "We
fight." Bela Kun said: It was
whispered that military situation was desperate. F
thereas minority were willing to defend Budapest
last. "We will," he concluded. "Make our front
Budapest but on Thiers".

The Burma Government have issued direction
correct method of addressing the ex-Que
members of the Burmese

Indian Students in England.

Fund for Loans.

LONDON, May 6. H. M. the King has handed over to the Fund to provide temporary loans for Indian students in England who may be in difficulties, the surplus of 230 remaining in the hands of the Indian Imperial Reception Committee, after the Durbar visit of Their Majesties to India, which was lately sent to the King to be devoted to any object His Majesty selected.

London Tea Auctions.

LONDON, May 6. Public auctions of tea for home consumption were resumed yesterday. Twenty-three thousand packages of Government Indian tea were offered. Common grades were a half penny to a penny and medium and finest two pence and over dearer than last week.

Operations in Murmansk Region.

Meselskaya Captured.

LONDON, May 6. The War Office. A telegram from Murmansk dated 4th May states.—Our troops on 3rd May captured Meselskaya on the Railway twenty-five miles south of Urozero after strong resistance by three hundred of enemy and three armoured trains.—The success was all the more praiseworthy, because it followed long march and was not assisted by artillery, which could not be brought up in time as repairs to the railway were incomplete. The troops engaged consisted of Royal Marines, Slavobritish Legion and small detachments of Canadians, French and Americans. All showed splendid fighting qualities. Our losses were four killed and four wounded. Our troops are in highest spirits.

Public Reception to Admiral Beatty.

LONDON, May 6. In Commons replying to Mr. Bellairs Mr. Macdonald stated that public reception would be given to Admiral Beatty and officers and men of the naval forces engaged in the war as part of peace celebrations.

Independence of Finland Recognised.

Replying to Mr. Clem Edwards, Mr. Harmsworth stated that Government recognised the independency of Finland (Cheers) and defacto the Finnish Government.

Credentials of Italian Delegation.

Handed to German Plenipotentiaries.

LONDON, May 6. PARIS.—The credentials of the Italian delegation were handed to German Plenipotentiaries this morning.

Control of Food.

Premier's Anticipations Realised.

LONDON, May 6. In the House of Commons, the food controllers stated that Premier's anticipated saving of four shillings weekly in working family's budget by early summer had already been more than realised. We had freely placed at the disposal of the allies all our resources for securing adequate supplies of essential foodstuffs. The food ministry might be wound up about the middle of the November, as home grown meat would be decontrolled at the end of the September. However, the control of milk, the development of national kitchens and regulation of prices as affected by trusts and combines should be regarded as permanent.

Passenger Train Derailed.

No Loss of Life.

CALCUTTA, May 9. At about 23 hours on the 8th instant the 67 Down Passenger ran into the dead end siding at Khangoara, Bengal Nagpur Railway, colliding with four wagons derailing the same. An engine and leading wheels of brakevan were also derailed. Three passengers were very slightly injured. Lines have since been cleared for passing trains.

Enquiry Concluded.

To-day Mr. Swinhoe Chief Presidency Magistrate concluded the enquiry into the alleged shooting of a police constable during the recent disturbances in Calcutta. Five witnesses were examined including three European Police officers, who deposed to have taken out revolvers from the Police armoury on the 13th April and returned without making them over to any Sergeant. Two Eurasian witnesses said that the mob assaulted an Indian constable on the day of the riot. This brought the enquiry to a close. To-day Justices Walmsley and Huda heard the rule issued on behalf of the constable asking the Magistrate to hear his complaint against Sergeant White. The Deputy Legal Remembrancer on behalf of the Crown did not oppose the rule. The hearing was adjourned as their Lordships wanted to see the order of the Government directing Mr. Swinhoe to hold an enquiry.

A Proscribed Letter.

BOMBAY, May 9. The Government of Bombay have forfeited all copies, wherever found, of a letter, dated Chindwara, C. P., the 24th April, 1919, purporting to be addressed by Messrs. Shauka, Ali and Mahomed Ali to his Excellency the Viceroy and printed at the "Meher-e-Nimroz" Press, Bombay, as the letter is likely to bring into contempt the Government established by law in British India and to seduce soldiers in the army from their allegiance.

Reform Committees Report.

To be Published Next Week.

SIMLA, May 7. It is understood that the reports of Lord Southborough's reform committees together with despatches containing the views of the Government of India on the will be published next week.

Homeward Passages.

(Delayed in transmission).

BOMBAY, May 7.

Messrs. Mackinnon Mackenzie and Co. notify.—A few additional first saloon berths are now available by the Rekatoombay, sailing on the 15th instant, and by the Delta, sailing on the 17th instant. Passengers already in possession of passports and who wish to travel by these vessels should apply at once to Messrs. Mackinnon Mackenzie and Co., Bombay either direct or through their agents. No second saloon accommodations is available by either of these steamers.

Gujarat and Kaira Riots.

BOMBAY, May 9.

It is understood that the Government of Bombay have appointed a Commission under the Defence of India Rules to try persons arrested during the recent riots at Ahmedabad, Viramgam and Nadiad. The Commission, it is stated, will consist of Mr. Vernon, I. C. S., Sessions Judge, Rao Bahadur C. A. Setalvad, Second Presidency Magistrate, Bombay, and Mr. S. G. Velinkar, Bar-at-Law, Bombay.

Third Martial Law Commission

Appointed.

LAHORE, May 8.

Under the presidency of Mr. N. H. Pinder third Martial Law Commission has been appointed. The other two members are Major P. W. Elliott, 20th D. C. O. I. and Mr. G. S. Harris of Provincial Service.

Queen Mary's College.

OOTACAMUND, May 8.

Miss Dorothy De La Hay has been appointed principal and professor, Queen Mary's College, Madras from the 3rd October.

Miss McCormick has been appointed professor, Queen Mary's College, Madras, from the 3rd October.

Brief Telegrams.

The "Pioneer" understands that Sir P. S. Sivaram Iyer, K. C. S. I., has resigned the office of Vice-Chancellor of the Benares Hindu University.

A Bombay message dated 9th May says.—It is understood that the new arrangement changing the hour of sailing homeward mail from 12 to 1 P. M. will come into force early next month. Probably the Bombay Mail from Calcutta, via Jubbulpore will leave Calcutta daily some four hours earlier than at present reaching Bombay at 10 o'clock in the morning from 1st June.

A Bombay message of dated 8th May says.—Among the passengers proceeding to England tomorrow morning by S. S. "Indarra" are Lt. General Sir and Lady Campbell, Sir B. C. Mitter, Sir K. G. Gupta, Dr. T. M. Nair, the Hon'ble Mr. Keatinge, the Rev. J. M. Macphail, Col. A. J. Pugh and Mr. Justice Napier.

The Mail Steamer "Khiva" with the outward mail of the 24th ultimo is expected in Bombay at 6 a. m. on Tuesday next.

It is notified that acceptance of all kinds of inland telegrams ceased ordinary to and from Telegraph Offices in Punjab, North West Frontier Provinces, Kashmir and Baluchistan is entirely suspended. No telegram ceased ordinary will be accepted between 20 hours and 8 hours at telegraph offices in all parts of India and Burma. These suspensions are only temporary and apply to State private and press telegrams and are necessitated by the demands now being made on the internal telegraph system.

Latest Telegrams.

[Un-corrected.]

CALCUTTA, May 10.

The Hon'ble Nawab Ali Chaudhuri presided at a meeting of the Anjuman-i-Waizen of Bengal held in his Calcutta house when a telegram sent by Maulana Abdul Bari of Lucknow to Mr. Gandhi informing him that in order to please Hindus the sacrifice of cows may be discontinued was considered. It was resolved to protest against the telegram as it was against the tenets of Islam and harmful to the community.

The "Hindu Patriot" the oldest Indian newspaper with which is associated the names of Harihar Chunder Mukerjee and Kriatodas Pal has been converted into a bi-weekly paper under the Editorship of Mr. Nirmal Chunder Bannerjee.

Mr. Surendranath Bannerjee who is leaving for England on Monday next as the President of the moderate deputation was entertained at an evening party yesterday. Several gentlemen expressed their gratitude to Mr. Bannerjee for his lifelong work for the mother country. In course of a lengthy reply to Mr. Bannerjee said that the three ideals of his life were unification of the different races of India, fusion of Hindus and Mahomedans and bringing together of the masses and classes on the same common platform.

The effect of the restrictions on travelling imposed under the Martial Law, writes the "Civil and Military Gazette" is reflected very forcibly in the traffic returns of the North Eastern Railway. For the week ending the 19th April receipts were approximately Rs. 15,60,000 or Rs. 290 per mile worked as compared with Rs. 28,03,966 or Rs. 69 per mile in the corresponding week of 1918. For the week ending the 26th April receipts were Rs. 13,50,000 or Rs. 338 per mile as compared with Rs. 29,65,540 or Rs. 740 per mile in the corresponding week of last year. In both cases the decrease in the earnings is attributed to the stoppage of booking.

The R. as ill juu. attacked a has to be.

The follow order to population area has c persons found either to the pa their way to obt immediately arre such persons out pany them to the i will return with hi ance is required. I. medical assistance will be made.

బిటిషు

(మార్చి 17)

కర్నూల్ జెడ్జివృద్ధులు. విచారణ లేకయే ఎంతకాలం నిధింతుటకు అన్వయించుచు భారతీయ సభ్యులెల్లరును ఏకగ్రీవ ఫివరుగారు:—గత నవం నసభిలో ప్రవేశ పెట్టుటకుగాను భారతప్రభుత్వమువారు భారత అనుమతిని పొందియుండిరి. భారత మాల్యము విషయమున రాలెటుసం వారు యోచించరాదను అభిప్రాయ భారతరాజ్యాంగ మంత్రుకి తోము సూచనల విచారణలను స్పష్టంబు 2 యవసర ఉపపాదించబడిన తీర్మానము మార్చిమీ తమ సభ్యులను నిర్దిరి. కర్నూల్ జెడ్జివృద్ధులు — ఒక న మూల సన్నపిమ్ముట చేయబడు విచార ఎదుట జరుగునా లేక ప్రభుత్వమువారి రణ జరుపుదురా? ఫివరుగారు:— ఈ ప్రశ్నకు ఈ కాలము వ్యర్థ కావలయును. కర్నూల్ జెడ్జివృద్ధులు:— రాలెటు వి ప్రవేశ పెట్టుటకు పూర్వము భారతరాజ్యా అనుమతిని పొందినవా? అట్లేమున యెదుల కారము నిమ్ముటకు పూర్వము ఈవిషయము అభిప్రాయమును వెలుగుకో సెన. ఫివరుగారు:— ఈ విల్లు యెల్ల లేక సంఘమువారిచే రెండు సంవత్సరముల దనియు, దానితో సంబంధించిన యాతడు ఒక పిమ్ముట తన కేసును పరిశోధక సంఘము వారి రణకు పెట్టవచ్చు ననియు భారత ప్రభుత్వము రాజ్యాంగమంత్రుకి వెలిసియుండిరి. అరసర అధ ను ప్రవేశ పెట్టుటకు భారత సభ్యులు తమ అస పురు వీక్షుర కానన సభా కాలపరిమితి అంతర మాసములకును దీని చర్యను నాపి చేయవలయున అమోదించిరి.

కర్నూల్ జెడ్జివృద్ధులు:— భారత రాజ్యాంగ విల్లులను ప్రవేశించుటకు అనుమతిచ్చెనుగాని నా సభలో ప్రవేశ పెట్టుటకు అనుమతింప లేదను నా ము కరియైనదేనా?

ఫివరుగారు:— నేనట్లు తలంపన. కర్నూల్ గారు:— ఈవిషయముపై మిర పరి (మార్చి 19 బుధవారము)

కర్నూల్ పిలుగారు:— లాలా లజపతిరాయ ద్వీపాంతరవాణి శిక్షకు అతడు చేసిన విప్లవ నేరము మని రాలెటు నివేదికములో వెలుపబడిన విషయన విలిరా! అట్లేయినయెదుల అతడు కాంతి మని ఆమెరికానండి తిరిగి వచ్చుటకు సానుకూలము ఫివరుగారు:— ఈవిషయమున కార్యసా నకు నిశ్చయము కలిగించు ఎట్టివాదానుమను భార క మందే చేయవలరు.

కర్నూల్ జెడ్జివృద్ధులు:— సంగ్రామ సమయకు సానుకూలము విచారణలేకయే భారతజేతమున నిర వారి సంఖ్యయెంత? సంగ్రామానంతరమున హిరణ విడుదల గావించుడిరి.

ఫివరుగారు:— ఇందులకు తగిన సమాచార రాజ్యాంగ మంత్రుకి లేక. ఈ విష త్వరలో విశవ మంహ నువారు